

MAGYARORSZÁG
KORMÁNYA

Európai Unió
Európai Regionális
Fejlesztési Alap

BEFEKTETÉS A JÖVŐBE

SZÉCHENYI 2020

FEJÉR VÁRMEGYE INTEGRÁLT TERÜLETI PROGRAM 2021-2027

Készítette a Fejér Vármegyei Önkormányzat megbízásából a HÉTFA Elemző Központ - Város- és Területfejlesztési Iroda, a TOP-1.5.1-20-2020-00010 azonosítószámú, „A 2021-2027 tervezési időszak stratégiai szintű előkészítése Fejér megyében” c. projekt keretében

Tervezők:

HÉTFA Elemző Központ részéről:

Csite András

Fazekas Gergely

Remete Zsuzsa

Fejér Vármegyei Önkormányzat részéről:

Hajnalné Dr. Szecsődi Zsuzsanna Kígyóssy Gábor

Németh Tamás

2023. MÁJUS 15.

MAGYARORSZÁG
KORMÁNYA

Európai Unió
Európai Regionális
Fejlesztési Alap

BEFEKTETÉS A JÖVŐBE

Fejér Vármegye Integrált Területi Program 2021-2027

Cím	Fejér Vármegye Integrált Területi Program 2021-2027
Verzió	3.0
Vármegyei közgyűlési határozat száma és dátuma	83/2023. (III.30.) 2023.03.30.
Kormánydöntés határozatszám / IH jóváhagyó levél iktatószáma és dátuma:	1193/2023. (V.15.) Korm. határozat
Finanszírozó operatív program:	Terület- és Településfejlesztési Operatív Program Plusz (TOP Plusz)
Érintett földrajzi terület:	Fejér vármegye

ITP felelős szervezet:	Fejér Vármegyei Önkormányzat
ITP felelős szervezet kapcsolattartó:	Kígyóssy Gábor vezető tervező, területfejlesztési referens email: kigyossy.gabor@fejer.hu , telefon: +36 20 2486-331
ITP felelős szervezet címe:	8000 Székesfehérvár, Szent István tér 9.

Székesfehérvár, 2023. május 15.

TARTALOM

0. Verziókövetés	4
1. A Fejér Vármegye Integrált Területi Program (FVITP 2021-2027) viszonya a területfejlesztési program céljaihoz	7
AZ FVITP 2021-2027 tervezési körülményei: a tervezésbe bevont szervezetek, módszertan, a partnerség folyamata.....	17
A tervezésbe bevonni kívánt szakmai szereplők rövid bemutatása	17
Társadalmasítási folyamat és ütemezés	17
2. A vármegye külső területi kapcsolatrendszerének vizsgálata	19
3. A vármegye belső területi kapcsolatrendszerének vizsgálata	21
4. Az FVITP 2021-2027 fejlesztési célterületeinek kijelölése - A vármegyei forrásfelhasználási módok.....	23
A forrásfelhasználási módok forráskeretei.....	23
Fenntartható városfejlesztés.....	34
Fenntartható vidékfejlesztés.....	36
Mezőföld Program (Dél-Fejér).....	38
Fejlesztési cél - Vármegye által kijelölt (nem FVS) városok fejlesztése forrásfelhasználási mód	41
Kiemelt kedvezményezett forrásfelhasználási mód.....	42
Fejlesztési cél - Aktív turizmus fejlesztése	44
5. A projektkiválasztás az FVITP 2021-2027 alapján – településdifferenciálás	44
Településdifferenciálási szempontok.....	45
Települési kategóriák	47
Fenntartható vidékfejlesztés településeinek differenciálása.....	49
Településkör adottságai	49
Turisztikai alapú differenciálás	50
Mezőföld Program településeinek differenciálása	52
Településkör adottságai	52
Kiemelt vagy kedvezményes státuszból fakadó településdifferenciálás.....	53
6. A Területi Kiválasztási Kritérium Rendszer szükségessége és kapcsolata az FVITP 2021-2027 dokumentummal	54
A vármegyei döntéshozatal rendszere	54
Kiválasztási kritériumok.....	57
7. A FVITP 2021-2027 indikátorvállalásai.....	58
8. Az FVITP 2021-2027 ütemezése	68
9. Az FVITP 2021-2027 monitoringja	69
10. melléklet	69
Fejér vármegye településeinek besorolása forrásfelhasználási módok szerint	69

0. VERZIÓKÖVETÉS

A fejezet javasolt tartalma:

A fejezetben az ITP 2021-27 első, kormány általi elfogadást követő változásokat szükséges időről-időre ismertetni, milyen okból és milyen jellegű változások történtek az előző elfogadott verzióhoz képest, ezek a módosítások milyen okokra vezethetők vissza.

A módosítások elfogadását követően az ITP 2021-2027 dokumentumot új verziószámmal szükséges ellátni. A kormány által első alkalommal elfogadott ITP 2021-2027 dokumentum viseli az 1.0 verziószámot. Amennyiben ezt követően olyan módosítást kíván a területi szereplő a dokumentumban kezdeményezni, amely nem igényel kormánydöntést, csak az Irányító Hatóság jóváhagyását, abban az esetben a verziószám második számjegyét szükséges csak folytatólagos számozás mentén eggyel növelni. A verziószám első számjegye akkor emelkedik egyet, amikor új kormánydöntés születik a módosított ITP 2021-2027 dokumentumról, ez lesz a 2.0 verzió egészen addig, ameddig újabb kormánydöntést igénylő módosítás nem kerül kezdeményezésre. Két kormánydöntés között csak a verziószám második számjegye változtatható.

Az ITP 2021-2027 dokumentum tervezése során az ITP Tervezet verziószáma a vármegye által tetszőlegesen választható meg.

2022. február 23-án megjelent a Magyar Közlöny 34. számában a 2021–2027 időszakra vonatkozó Terület- és Településfejlesztési Operatív Program Plusz pénzügyi keretének területi felosztásáról szóló 1086/2022. (II. 23.) Korm. határozat, amely az új vármegyei kereteket tartalmazza. A Fejér vármegyei keretösszeg meghatározása a határozatban foglaltaknak megfelelően, illetve az ott rögzített tervezési árfolyamon történt.

A TOP Plusz forráskeret változása indokoltá tette a Kormány által elfogadott előzetes ITP-k módosítását. A 2.0 ITP verzió ezeket a módosításokat tartalmazta, kiegészítve az 1.0 verzió társadalmasítása során beérkezett észrevételek beépítésével.

A fent hivatkozott Korm. határozatban meghatározott növekmények allokálása az egyes forrásfelhasználási módok között az alábbiak szerint történt:

- Megemelésre került a TOP_Plusz 1.1.2-21 „4-5 számjegyű utak fejlesztése” című felhívás keretösszege. Az 1 928 834 356 forint növekményből 1 159 000 000 forintot a TOP_Plusz-1.3.2-21 „Fenntartható városfejlesztés” felhívásra került allokálásra. Ez a fenntartható városok közigazgatási területén megvalósítani tervezett útfejlesztések kerete.
- Gyógyfürdők energetikai korszerűsítése érdekében megemelésre kerül a TOP_Plusz 2.1.1-21 „Önkormányzati épületek energetikai korszerűsítése” című felhívás keretösszege. Az 1 928 834 356 forint növekmény összegéből 500 000 000 forint a TOP_Plusz-2.1.2-21 „Fenntartható energiahatékonyság” c. felhívásra lett átcsoportosítva, mivel a megyében egyedül az Agárdi Gyógyfürdő jogosult ilyen jogcímen pályázni. A növekmény fennmaradó része a TOP_Plusz 2.1.1-21 „Önkormányzati épületek energetikai korszerűsítése” című felhíváson maradt azzal, hogy ennek felhasználása és meghirdetése későbbi döntés függvénye.
- A TOP_Plusz-3.3.4-21 „Köznevelési infrastruktúra fejlesztése” című felhívásra allokált 2 485 000 000 forint növekmény teljes összege a Fenntartható városfejlesztés forrásfelhasználási módon (TOP_Plusz-3.3.3-21 „Fenntartható humán infrastruktúra”) kerül felhasználásra.

Új felhívás került betervezésre TOP_Plusz-1.1.4-21 „Aktív turizmus fejlesztése” címmel, 2 430 331 288 forint keretösszeggel, amely kizárólag megyei szinten, standard eljárásrendben

kerülhet felhasználásra. A megyei forrásallokációt új „fejlesztési cél – aktív turizmus fejlesztése” megnevezésű forrásfelhasználási módra szükséges betervezni.

A TOP ESZA+ forráscsökkentés átvezetésre került (TOP_Plusz-3.1.1 és 3.1.3 esetében). A fenntartható városfejlesztés kerete nem került módosításra.

2022. december 22-én az Európai Bizottság (Bizottság) elfogadta a Terület- és Településfejlesztési Operatív Program Pluszt (TOP Plusz), azonban a döntést megelőző bizottsági tárgyalások során számos olyan változás, korlátozás került rögzítésre a programban, amely befolyásolja a hatályos Integrált Területi Program (ITP) 1.0 verzió, illetve a vármegyei közgyűlések által már elfogadott 2.0 verzió tartalmát és szükségessé teszi annak módosítását (3.0 verzió).

Az elfogadott TOP Plusz legfőbb változásai az alábbiakban foglalhatók össze:

- A TOP Plusz 1.1 intézkedésből önálló prioritás jött létre TOP Plusz 6. prioritási tengelyként. A prioritások új megnevezése: **1. prioritás: Élhető vármegye; 6. prioritás: Versenyképes vármegye.**
- Új felhívások jelentek meg:
  - TOP_Plusz-1.1.1: Vármegyei Klímatudatosság, éghajlatváltozáshoz való alkalmazkodás felhívás (vármegyei koordinációval)
  - TOP_Plusz-1.2.4: Szegregált városi területekről integrált területekre költözés támogatása (PILOT) - A felhívás jelenleg 0 Ft-tal kerül tervezésre, mivel nem ismert olyan önkormányzat, amely ilyen projekt megvalósítását tervezi. A felhívás megismerését követően amennyiben lesz igény támogatási kérelem beadására, árfolyamnövekménnyel kívánunk forrást allokálni a megvalósításhoz.
  - TOP_Plusz-2.1.3 Önkormányzati épületek energetikai korszerűsítése (kombinált)
  - TOP_Plusz-2.1.4 Fenntartható energiahatékonyság (kombinált)
  - TOP_Plusz-6.2.1 Fenntartható versenyképes városfejlesztés
- A vármegyékre jutó **indikatív forráskeretének** legalább 65%-át a legkevésbé fejlett négy régióban, továbbá a vármegyékre jutó indikatív forráskeret legalább 10%-át a komplex programmal fejlesztendő járásokban (36 LHH járás) szükséges felhasználni.
- A **4 és 5 számjegyű**, állami tulajdonban lévő **közutak** fejlesztésére a TOP Plusz 1. és 6. prioritások együttes keretösszegének legfeljebb 15%-a fordítható (csak kedvezményezett járásokban megvalósuló fejlesztések támogathatók, kiemelt figyelemmel a 36 komplex programmal fejlesztendő járásra). Ezen felül fenntartható városfejlesztés keretében az útberuházások stratégiával alátámasztva támogathatók.
- **Energetikai feltételrendszer:** Vissza nem térítendő támogatás (VNT) tervezett a kedvezményezett járásokban, valamint az 5000 fő alatti településeken megvalósuló fejlesztések esetében. Az ország többi területén megvalósuló fejlesztések esetén kombinált (hitel+VNT) támogatás tervezett. Az eszköz alkalmazásának közgazdasági indoka a támogatott tevékenységek részbeni megtérülő jellege.
- A TOP Plusz az **alap- és középfokú köznevelési intézmények**, illetve kollégiumok fejlesztésére tervezett források legalább 90%-át – Fejér vármegye esetében 100%-át – az állami intézmények támogatására fordítja. Magán oktatási intézményeket nem támogat. A program a 36 komplex programmal fejlesztendő járás területén megvalósuló beruházások támogatására fordítja az alap- és középfokú köznevelési intézmények, illetve a helyi egészségügyi és szociális infrastruktúra fejlesztésére tervezett, TOP Plusz keretösszeg legalább 15-15%-át.
- **Szociális célú városrehabilitáció** projekteknél alapvető elvárás lett a deszegregáció megvalósítása. A program keretében a szegregált területen élő hátrányos helyzetű lakosok

egy részének a város integrált területére kell költöznie, ezzel csökkentve a meglévő szegregátum, veszélyeztetett terület méretét, lakos- és lakásszámát.

- Módosultak a városkijelölési elvek, a megyei jogú városok (MJV) és velük együtt legfeljebb a vármegye 4 legnagyobb városa jelölhető ki, ezért Pest, Fejér, Tolna és Csongrád vármegyékben csökkenteni kellett a kijelölt városok számát. Ezen Fenntartható városfejlesztés célterület alól kikerülő városok standard felhívásokon kerülhetnek támogatásra.
- A fenti TOP Plusz szintű módosítások Fejér vármegyei leképeződése az egyes forrásfelhasználási módok leírásánál követhető nyomon.

A Magyar Országgyűlés 2022. július 19-i ülésnapján fogadta el Magyarország Alaptörvényének tizenegyedik módosítását, mely alapján az Alaptörvény 2023. január 1. napjától hatályos F) cikk (2) bekezdése értelmében - a történelmi hagyományokra tekintettel - Magyarország területe fővárosra, vármegyékre, városokra és községekre tagozódik. Ez a rendelkezés értelemszerűen a „megye”, mint területi egység megnevezésének „vármegyére” történő változását is jelenti. Az ITP-ben az elnevezés módosítása – ahol indokolt volt – átvezetésre került. A 2021-ben elfogadott megyei területfejlesztési koncepcióban és programban, illetve a vonatkozó közgyűlési dokumentumokban használt „megye” kifejezés ugyanakkor nem lett átírva „vármegye” kifejezésre.

1. A FEJÉR VÁRMEGYE INTEGRÁLT TERÜLETI PROGRAM (FVITP 2021-2027) VISZONYA A TERÜLETFEJLESZTÉSI PROGRAM CÉLJAIHOZ

A megyei területfejlesztés célrendszerének kivonata

Jövőkép 2013-2030		FEJÉR MEGYE Fejér megye tradicionális társadalmi, kulturális, gazdasági-logisztikai szerepköreinek fenntartható és innovatív fejlesztése					
Átfogó célok (2013-2030)	I. Gyarapodó, egészséges és összetartó népesség			II. Élhető megye és települések		III. Innovatív és fejlődő gazdaság	
Stratégiai célok 2021-2027	I.1 Helyi identitás és közösségek megerősítése	I.2 Népesség megtartása és munkaerő minőségi fejlesztése	I.3 Területi különbségek mérséklése, jobban összetartó, szociálisan érzékenyebb megye	II.1 Épített környezet, kulturális értékek megőrzése és fejlesztése	II.2 Természetes környezet megőrzése és klímaváltozás hatásaival szembeni ellenállóság fejlesztése, zöldebb Fejér megye	III.1 Innováció és kutatás lehetőségeinek megteremtése, elősegítése, intelligens megye	III.2 Gazdasági környezet fejlesztése
Területi célok 2021-2027	T.1 Fenntartható városok			T.2 Mezőföld Program (Dél-Fejér)		T.3 Székesfehérvár; Velencei-tó, Váli-völgy (Pannónia Szíve); Vértes és az előbbi térségekhez nem besorolható, a Budapest környéke turisztikai térséghez tartozó Fejér megyei települések	
Horizontális elvek és célok	<ol style="list-style-type: none"> 1) Város – vidék együttműködésének erősítése 2) A fejlesztési programok hatékonyságának növelése 3) Fenntarthatóság 4) Esélyegyenlőség 5) Foglalkoztatás növelése 6) A klímaváltozás és a váratlan események, egészségügyi járványok kedvezőtlen hatásainak mérséklése, ellenállóság fejlesztése 						

A Fejér megyei területfejlesztés prioritásrendszerének kivonata

<p>1. prioritás: Társadalmi kohézió</p> <p>1.1 Helyi és kisközösségi identitás erősítése, szolgáltatás- és infrastruktúrafejlesztés</p> <p>1.2 Közszolgáltatások fejlesztése és azok elérhetőségének javítása, megyei szintű felzárkóztatása</p> <p>1.3 A közösségi és látványsporthoz, valamint a rendszeres testmozgáshoz kapcsolódó fejlesztések</p> <p>1.4 Társadalmi felzárkózás, népesség megtartása</p> <p>2. prioritás: Munkaerőpiacra való felkészítés</p> <p>2.1 Foglalkoztathatóság javítása, foglalkoztatottság szintjének növelése</p> <p>2.2 Munkába állást elősegítő fejlesztések</p> <p>3. prioritás: Emberi erőforrások minőségi fejlesztése</p> <p>3.1 Köznevelés és oktatás</p> <p>3.2 Egészségügyi infrastruktúra és szolgáltatások</p> <p>3.3 Szociális rendszer</p> <p>4. prioritás: Periférikus és vidéki térségek felzárkóztatása (területi prioritás)</p> <p>4.1 Speciális területi jellegből fakadó kihívásokra reagáló fejlesztések</p> <p>4.2 Szociális funkciók megerősítése</p> <p>4.3 Társadalmi kohézió</p> <p>5. prioritás: Természeti környezet védelme</p> <p>5.1 Környezetvédelmi beruházások</p> <p>5.2 Természeti erőforrások nem terhelő hasznosítása</p> <p>6. prioritás: Klímaváltozás hatásaival szembeni ellenállóképesség fokozása</p> <p>6.1 Klímaváltozás negatív hatásainak mérséklésére és a változásokhoz való alkalmazkodás érdekében tett beavatkozások</p> <p>6.2 Kibocsátás és ökológiai lábnyom csökkentése</p>	<p>7. prioritás: Települési épített környezet fejlesztése</p> <p>7.1 Épített környezet fejlesztése</p> <p>7.2 Közlekedési módok fejlesztése</p> <p>8. prioritás: Kulturális, történelmi és természeti örökségek ápolása</p> <p>8.1 Kulturális és történelmi örökségekhez való hozzáférésnek, a helyi környezet jobb megismerhetőségének, bemutathatóságának, turisztikai célú hasznosításának fejlesztése</p> <p>8.2 Helyi örökségek ápolása</p> <p>9. prioritás: Vállalkozások fejlődési lehetőségeinek biztosítása</p> <p>9.1 Üzleti infrastruktúra és üzleti szolgáltatások</p> <p>9.2 Gazdasági fókuszú közlekedési fejlesztések</p> <p>9.3 Szálláshely és vendéglátás fejlesztése</p> <p>10. prioritás: Vállalkozások K+F+I teljesítményének növelése</p> <p>10.1 Digitalizáció, IKT</p> <p>10.2 Innováció, kutatás-fejlesztés</p> <p>10.3 Gazdaság, szakképzés és a felsőfokú oktatás kapcsolódásai</p> <p>11. prioritás: Székesfehérvár; Velencei-tó, Váli-völgy (Pannónia Szíve); Vértes és az előbbi térségekhez nem besorolható, a Budapest környéke turisztikai térséghez tartozó Fejér megyei települések turisztikai fejlesztése (területi prioritás)</p> <p>11.1 Turisztikai infrastruktúra fejlesztése</p> <p>11.2 Turisztikai arculatfejlesztés</p>
---	--

A Fejér megyei célrendszer és a TOP Plusz közötti lehetséges kapcsolódások

	I. Gyarapodó, egészséges és összetartó népesség			II. Élhető megye és települések		III. Innovatív és fejlődő gazdaság	
Területfejlesztési célok	I.1 Helyi identitás és közösségek megerősítése	I.2 Népesség megtartása és munkaerő minőségi fejlesztése	I.3 Területi különbségek mérséklése, jobban összetartó, szociálisan érzékenyebb megye	II.1 Épített környezet, kulturális értékek megőrzése és fejlesztése	II.2 Természetes környezet megőrzése és klímaváltozás hatásaival szembeni ellenállóság fejlesztése, zöldebb Fejér megye	III.1 Innováció és kutatás lehetőségeinek megteremtése, elősegítése, intelligens megye	III.2 Gazdasági környezet fejlesztése

ITP célok, 2021-2023	Élhető települések: Elérhető és minőségi közszolgáltatások		Dinamizálódó térségi központok és várostérségük	Klímatudatos és energiahatékony Fejér vármegye	Erősödő vármegyei, térségi és települési közösségek				Újjáépülő helyi gazdasági rendszerek	
TOP Plusz prioritások és intézkedések	1.1 Klímatudatos ság, éghajlatváltozáshoz való alkalmazkodás	1.2 Településfejlesztés, települési szolgáltatások	1.3 Fenntartható városfejlesztés	2.1 Klímabarát vármegye	3.1 Vármegyei és térségi fejlesztések (ESZA+ elemei)	3.2 Fenntartható városfejlesztés (ESZA+ elemei)	3.3 Helyi és térségi közszolgáltatások (ERFA)	3.4 Fenntartható humán infrastruktúra (ERFA)	6.1 Helyi gazdaságfejlesztés	6.2 Fenntartható versenyképes városfejlesztés
	1. PRIORITÁS: ÉLHETŐ VÁRMEGYE			2. PRIORITÁS: KLÍMABARÁT VÁRMEGYE	3. PRIORITÁS: GONDOSKODÓ VÁRMEGYE				6. PRIORITÁS: VERSENYKÉPES VÁRMEGYE	

A TOP Plusz céljainak illeszkedése, kapcsolódása a koncepció és program céljaihoz és prioritásaihoz

Fejér megye területfejlesztési célrendszere és prioritásai	1. PRIORITÁS: ÉLHETŐ VÁRMEGYE			2. PRIORITÁS: KLÍMABARÁT VÁRMEGYE	3. PRIORITÁS: GONDOSKODÓ VÁRMEGYE				6. PRIORITÁS: VERSENYKÉPES VÁRMEGYE	
	1.1 Klímataudatosság, éghajlatváltozáshoz való alkalmazkodás	1.2 Településfejlesztés, települési szolgáltatások	1.3 Fenntartható városfejlesztés és	2.1 Klímabarát vármegye	3.1 Vármegyei és térségi fejlesztések (ESZA+ elemei)	3.2 Fenntartható városfejlesztés (ESZA+ elemei)	3.3 Helyi és térségi közszolgáltatások (ERFA)	3.4 Fenntartható humán infrastruktúra (ERFA)	6.1 Helyi gazdaságfejlesztés	6.2 Fenntartható versenyképes városfejlesztés
Átfogó célok										
I. Gyarapodó, egészséges és összetartó népesség	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓
II. Élhető megye és települések	✓	✓		✓	✓	✓	✓	✓		
III. Innovatív és fejlődő gazdaság			✓			✓		✓	✓	✓
Stratégiai célok										
I.1 Helyi identitás és közösségek megerősítése		✓	✓		✓	✓	✓	✓		
I.2 Népesség megtartása és munkaerő minőségi fejlesztése		✓	✓			✓		✓	✓	✓
I.3 Területi különbségek mérséklése, jobban összetartó, szociálisan érzékenyebb megye		✓	✓		✓	✓	✓	✓	✓	✓
II.1 Épített környezet, kulturális értékek megőrzése és fejlesztése		✓	✓		✓	✓				

II.2 Természetes környezet megőrzése és klímaváltozás hatásaival szembeni ellenállóság fejlesztése, zöldebb Fejér megye	✓		✓	✓						
Fejér megye területfejlesztési célrendszere és prioritásai	1. PRIORITÁS: ÉLHETŐ VÁRMEGYE			2. PRIORITÁS: KLÍMABARÁT VÁRMEGYE	3. PRIORITÁS: GONDOSKODÓ VÁRMEGYE				6. PRIORITÁS: VERSENYKÉPES VÁRMEGYE	
	1.1 Klímátudatosság, éghajlatváltozáshoz való alkalmazkodás	1.2 Településfejlesztés, települési szolgáltatások	1.3 Fenntartható városfejlesztés és	2.1 Klímabarát vármegye	3.1 Vármegyei és térségi fejlesztések (ESZA+ elemei)	3.2 Fenntartható városfejlesztés (ESZA+ elemei)	3.3 Helyi és térségi közszolgáltatások (ERFA)	3.4 Fenntartható humán infrastruktúra (ERFA)	6.1 Helyi gazdaságfejlesztés	6.2 Fenntartható versenyképes városfejlesztés
III.1 Innováció és kutatás lehetőségeinek megteremtése, elősegítése, intelligens megye		✓	✓				✓		✓	✓
III.2 Gazdasági környezet fejlesztése		✓	✓		✓		✓	✓	✓	✓
PRIORITÁSOK										
1. prioritás: Társadalmi kohézió										
1.1 Helyi és kisközösségi identitás erősítése, szolgáltatás- és infrastruktúrafejlesztés		✓	✓		✓	✓	✓	✓	✓	✓
1.2 Közszolgáltatások fejlesztése és azok elérhetőségének javítása, megyei szintű felzárkóztatása		✓	✓				✓			

FEJÉR VÁRMEGYE INTEGRÁLT TERÜLETI PROGRAM 2021-2027

1.3 A közösségi és látványsporthoz, valamint a rendszeres testmozgáshoz kapcsolódó fejlesztések		✓	✓				✓		✓	✓
1.4 Társadalmi felzárkózás, népesség megtartása		✓	✓		✓	✓	✓	✓		

Fejér vármegye területfejlesztési célrendszere és prioritásai	1. PRIORITÁS: ÉLHETŐ VÁRMEGYE			2. PRIORITÁS: KLÍMABARÁT VÁRMEGYE	3. PRIORITÁS: GONDOSKODÓ VÁRMEGYE				6. PRIORITÁS: VERSENYKÉPES VÁRMEGYE	
	1.1 Klímatudatosság, éghajlatváltozáshoz való alkalmazkodás	1.2 Településfejlesztés, települési szolgáltatások	1.3 Fenntartható városfejlesztés	2.1 Klímabarát vármegye	3.1 Vármegyei és térségi fejlesztések (ESZA+ elemei)	3.2 Fenntartható városfejlesztés (ESZA+ elemei)	3.3 Helyi és térségi közszolgáltatások (ERFA)	3.4 Fenntartható humán infrastruktúra (ERFA)	6.1 Helyi gazdaságfejlesztés	6.2 Fenntartható versenyképes városfejlesztés
2. prioritás: Munkaerőpiacra való felkészítés										
2.1 Foglalkoztathatóság javítása, foglalkoztatottság szintjének növelése		✓	✓		✓	✓	✓	✓	✓	✓
2.2 Munkába állást elősegítő fejlesztések		✓	✓		✓	✓	✓	✓	✓	✓
3. prioritás: Emberi erőforrások minőségi fejlesztése										
3.1 Köznevelés és oktatás		✓	✓				✓			
3.2 Egészségügyi infrastruktúra és szolgáltatások		✓	✓				✓			
3.3 Szociális rendszer		✓	✓		✓	✓	✓	✓		
4. prioritás: Periférikus és vidéki térségek felzárkóztatása (területi prioritás)										
4.1 Speciális területi jellegből fakadó kihívásokra reagáló fejlesztések		✓			✓		✓		✓	✓
4.2 Szociális funkciók megerősítése		✓								
4.3 Társadalmi kohézió		✓			✓		✓			

Fejér megye területfejlesztési célrendszere és prioritásai	1. PRIORITÁS: ÉLHETŐ VÁRMEGYE			2. PRIORITÁS: KLÍMABARÁT VÁRMEGYE	3. PRIORITÁS: GONDOSKODÓ VÁRMEGYE				6. PRIORITÁS: VERSENYKÉPES VÁRMEGYE	
	1.1 Klímatudatosság, éghajlatváltozáshoz való alkalmazkodás	1.2 Településfejlesztés, települési szolgáltatások	1.3 Fenntartható városfejlesztés	2.1 Klímabarát vármegye	3.1 Vármegyei és térségi fejlesztések (ESZA+ elemei)	3.2 Fenntartható városfejlesztés (ESZA+ elemei)	3.3 Helyi és térségi közszolgáltatások (ERFA)	3.4 Fenntartható humán infrastruktúra (ERFA)	6.1 Helyi gazdaságfejlesztés	6.2 Fenntartható versenyképes városfejlesztés
5. prioritás: Természeti környezet védelme										
5.1 Környezetvédelmi beruházások	✓	✓	✓	✓			✓			
5.2 Természeti erőforrások nem terhelő hasznosítása	✓	✓	✓	✓					✓	✓
6. prioritás: Klímaváltozás hatásaival szembeni ellenállóképesség fokozása										
6.1 Klímaváltozás negatív hatásainak mérséklésére és a változásokhoz való alkalmazkodás érdekében tett beavatkozások	✓	✓	✓	✓						
6.2 Kibocsátás és ökológiai lábnyom csökkentése	✓	✓	✓	✓					✓	✓
7. prioritás: Települési épített környezet fejlesztése										
7.1 Épített környezet fejlesztése		✓	✓							
7.2 Közlekedési módok fejlesztése		✓	✓				✓			

Fejér vármegye területfejlesztési célrendszere és prioritásai	1. PRIORITÁS: ÉLHETŐ VÁRMEGYE			2. PRIORITÁS: KLÍMABARÁT VÁRMEGYE	3. PRIORITÁS: GONDOSKODÓ VÁRMEGYE				6. PRIORITÁS: VERSENYKÉPES VÁRMEGYE	
	1.1 Klímatudatosság, éghajlatváltozáshoz való alkalmazkodás	1.2 Településfejlesztés, települési szolgáltatások	1.3 Fenntartható városfejlesztés	2.1 Klímabarát vármegye	3.1 Vármegyei és térségi fejlesztések (ESZA+ elemei)	3.2 Fenntartható városfejlesztés (ESZA+ elemei)	3.3 Helyi és térségi közszolgáltatások (ERFA)	3.4 Fenntartható humán infrastruktúra (ERFA)	6.1 Helyi gazdaságfejlesztés	6.2 Fenntartható versenyképes városfejlesztés
8. prioritás: Kulturális, történelmi és természeti örökségek ápolása										
8.1 Kulturális és történelmi örökségekhez való hozzáférésnek, a helyi környezet jobb megismerhetőségének, bemutatásának, turisztikai célú hasznosításának fejlesztése		✓	✓						✓	✓
8.2 Helyi örökségek ápolása		✓	✓							
9. prioritás: Vállalkozások fejlődési lehetőségeinek biztosítása										
9.1 Üzleti infrastruktúra és üzleti szolgáltatások		✓	✓				✓		✓	✓
9.2 Gazdasági fókuszú közlekedési fejlesztések		✓	✓				✓		✓	✓
9.3 Szálláshely és vendéglátás fejlesztése		✓	✓						✓	✓
10. prioritás: Vállalkozások K+F+I teljesítményének növelése										
10.1 Digitalizáció, IKT		✓	✓						✓	✓
10.2 Innováció, kutatás-fejlesztés									✓	✓

FEJÉR VÁRMEGYE INTEGRÁLT TERÜLETI PROGRAM 2021-2027

10.3 Gazdaság, szakképzés és a felsőfokú oktatás kapcsolódásai		✓	✓				✓		✓	✓
Fejér vármegye területfejlesztési célrendszere és prioritásai	1. PRIORITÁS: ÉLHETŐ VÁRMEGYE			2. PRIORITÁS: KLÍMABARÁT VÁRMEGYE	3. PRIORITÁS: GONDOSKODÓ VÁRMEGYE				6. PRIORITÁS: VERSENYKÉPES VÁRMEGYE	
	1.1 Klímatudatosság, éghajlatváltozáshoz való alkalmazkodás	1.2 Településfejlesztés, települési szolgáltatások	1.3 Fenntartható városfejlesztés	2.1 Klímabarát vármegye	3.1 Vármegyei és térségi fejlesztések (ESZA+ elemei)	3.2 Fenntartható városfejlesztés (ESZA+ elemei)	3.3 Helyi és térségi közszolgáltatások (ERFA)	3.4 Fenntartható humán infrastruktúra (ERFA)	6.1 Helyi gazdaságfejlesztés	6.2 Fenntartható versenyképes városfejlesztés
11. prioritás: Székesfehérvár; Velencei-tó, Váli-völgy (Pannónia Szíve); Vértes és az előbbi térségekhez nem besorolható, a Budapest környéke turisztikai térséghez tartozó Fejér vármegyei települések turisztikai fejlesztése (területi prioritás)										
11.1 Turisztikai infrastruktúra fejlesztése		✓	✓						✓	✓
11.2 Turisztikai arculatfejlesztés		✓	✓						✓	✓

AZ FVITP 2021-2027 TERVEZÉSI KÖRÜLMÉNYEI: A TERVEZÉSBE BEVONT SZERVEZETEK, MÓDSZERTAN, A PARTNERSÉG FOLYAMATA

A tervezésbe bevonni kívánt szakmai szereplők rövid bemutatása

Az ITP tervezéséért felelős szerv a Fejér Vármegyei Önkormányzat, kidolgozásában pedig aktívan részt vesz a HÉTFA Elemző Központ Kft. A társadalmi egyeztetésbe bevonandó célcsoport a TOP Plusz lehetséges kedvezményezett köre. A társadalmisítás elsődlegesen online módon valósul meg. Ezt kiegészítik olyan fórumok, egyeztetések, mint a vármegyei közgyűlési döntések előtt a Fejér Vármegyei Területfejlesztési Konzultációs Fórum vagy a fenntartható városfejlesztés alá tartozó járásközpontokkal folytatott egyeztetések.

Társadalmisítási folyamat és ütemezés

A területfejlesztési tervek előkészítését komoly szakmai munka és széleskörű partnerségi egyeztetés előzte meg, és ennek mintájára készül az Integrált Területi Program is. A 2021-es évben továbbra is nagy kihívás volt a koronavírus járvány okozta globális egészségügyi válsághelyzet, amely az élet minden területére, így a területfejlesztési tervezésre is rányomja bélyegét. Az egyik legfontosabb, kézzel fogható hatása a partnerség lefolytatására volt. A járványügyi intézkedések miatt ugyanis nem volt javasolt olyan társadalmisítási, partnerségi eszköz alkalmazása, amely növelte a személyes kontaktusok számát. Emiatt a társadalmisítási folyamat az online térben folyt.

2021. március 31.	Fejér megyei területfejlesztési koncepció és program Fejér Megyei Közgyűlés általi elfogadása: Fejér Megyei Önkormányzat Közgyűlésének 45/2021. (III.31.) határozata Fejér Megye Területfejlesztési Koncepciója 2030 és annak Területi Hatásvizsgálata és Környezeti értékelésének elfogadásáról Fejér Megyei Önkormányzat Közgyűlésének 46/2021. (III.31.) határozata "Szent István Fejlesztési Program" Fejér Megye Területfejlesztési Programja 2021-2027 és annak Területi Hatásvizsgálata és Környezeti értékelésének elfogadásáról
2021. tavasz	Fejér megyei integrált területi program előkészítése.
2021. augusztus	Az ITP első, előzetes változatának megküldése a Pénzügyminisztérium számára minőségbiztosításra, majd Fejér Megyei Közgyűlés általi elfogadása (159/2021. (VIII.30.) önkormányzati határozat).
2021. szeptember	A társadalmisítási folyamat lefolytatása és zárása.
2021. október	A Fejér Megyei Közgyűlés elfogadta a megyei integrált területi program társadalmisítás utáni előzetes változatát (221/2021. (X.28.) önkormányzati határozat).

2022. május	A Fejér Megyei Közgyűlés elfogadta a megyei integrált területi program TOP Plusz forráskeret változása miatt módosított előzetes 2.0 változatát (104/2022. önkormányzati határozat).
2022. december 22.	Az Európai Bizottság elfogadta a Terület- és Településfejlesztési Operatív Program Plusz dokumentumot.
2023. március	A vármegyei integrált területi program elfogadott TOP Plusz alapján véglegesített változatának társadalmasítása és Irányító Hatóság általi minőségbiztosítása.
2023. március	A Fejér Vármegyei Közgyűlés az újabb társadalmasítást és az Irányító Hatóság minőségbiztosítását követően elfogadja a vármegyei integrált területi program végleges változatát.
2023. II. negyedév (várhatóan)	A vármegyei integrált területi program Kormány általi elfogadása

2. A VÁRMEGYE KÜLSŐ TERÜLETI KAPCSOLATRENDSZERÉNEK VIZSGÁLATA

Fejér vármegyét a Kárpát-medence három legjelentősebb közlekedési tengelye érinti, amelyek összeköttetést biztosítanak Európa innovációs központjaival, a transzeurópai közlekedési hálózat páneurópai folyosóinak fontos elemeiként. A Bécs- Budapest tengely (M1 autópálya) a térség északi területét metszi, a Kijev-Trieszt folyosó Budapest-Ljubljana-Trieszt, ill. a Budapest-Zágráb-Fiume (Split) tengely (M7 autópálya) pedig a vármegye gerincén halad át, amelyet kiegészít a Duna vízi útja. Jelentős magisztrális eleme még az M6 gyorsforgalmi út, amely keleti határán a Dunával párhuzamosan halad és Osijek/Eszék irányába nyújt összeköttetést (biztosítva a Zágráb-Belgrád közlekedési tengely, illetve Szarajevó elérhetőségét), továbbá alacsonyabb rendű, de nagy forgalmat bonyolító útvonal a 8. sz. főút Klagenfurt végponttal.

Fejér vármegye területének jelentős részén a főváros, illetve a Balaton vonzása és fejlesztő hatása is érvényesül. A vármegye összesen 367 km hosszúságú, teher- és személyszállítást is ellátó vasúthálózattal rendelkezik, melyek a 6 funkcionális várostérséget kötik össze. Az Építésügyi és Közlekedési Minisztérium (jogelőd: NIF Zrt.) beruházásában megvalósuló, vármegyét érintő vasútfejlesztési projektek állnak előkészítés, kivitelezés alatt, mint például: a Kelenföld – Pusztaszabolcs vasútvonal átépítésének II. üteme, Százhalombatta – Ercsi elágazás pályaépítése, Ercsi elágazás – Pusztaszabolcs pályaépítése vagy a balatoni és észak-balatoni vasútállomások rekonstrukciója. A Duna integráns része a vármegyének, Dunaújvárosnak és összekötő elem a Közép-Duna Menti Kiemelt Térségbe tartozó más településekkel. A folyam számos eddig ki nem használt potenciált rejt magában, melyek kiaknázása pozitív hatással lenne nemcsak Fejér, de a szomszédos vármegyék gazdaságára, turizmusára és akár sportéletére is.

Erős központi szerepe van és jelentős vonzáskörzettel bír a vármegye két megyei jogú városa. Székesfehérvár a vármegye egésze kapcsán kiemelkedő szereppel bír, míg Dunaújváros gyakorlati vonzáskörzete kiterjed a szomszédos Tolna és Bács-Kiskun vármegyei területekre is, főként az M6 autópálya és a Duna-híd megépítése óta.

Fejér vármegyében hat, egyes területeken egymást átfedő funkcionális várostérség határolható le, melyek között közlekedési tengelyek biztosítják a kapcsolatot. **Duna mente és Dunaújváros térsége** egy három vármegyére kisugárzó ipari-kereskedelmi, logisztikai és közszolgáltatási centrum, amely határozott gazdasági kisugárzással, illetve számos kihasználatlan potenciállal rendelkezik. A térség kapcsolódik a Közép-Duna Menti Kiemelt Térséghez, folyó menti települései pedig részesei az európai vízi közlekedésnek is. Ebben a térségben jött létre a Duna-mente – Fejér megye különleges gazdasági övezet is. A **Budapesti agglomeráció vonzáskörzetébe** tartozó M1-től az M6 autópályáig terjedő sávban fekvő települések esetében a legfontosabb kérdés az önálló identitás kialakítása és a budapesti vonzás helyi ellensúlyozása. **Mór és térsége** jelentős fejlődési potenciállal rendelkezik a jármű-és elektronikai profiljának köszönhetően. **Székesfehérvár vonzáskörzete** esetében egy élhető logisztikai-kulturális-turisztikai-szagrális központ, innováció-orientált gazdasági fordítókörong jövőképe rajzolódik ki. **Fejér vármegye déli része** felzárkóztatandó térség, míg a **Velencei-tó és térsége, Váli-völgy (Pannónia Szíve), Vértes térsége** egy nemzetközileg is vonzó turisztikai célpont.

Pozitív hatással bírnak olyan adottságok, mint a multinacionális vállalatok és a modern feldolgozó-ipari technológiák jelenléte, de a hazai kkv-k kapcsolódása a nagy gazdasági értékláncokba nem teljes körű, főleg a vármegye déli részén, amely periférikus térségnek számít a gyenge társadalmi, gazdasági mutatók, illetve az infrastrukturális adottságai miatt. Területén található Székesfehérvár és Dunaújváros, a két, országos szinten is kiemelkedő gazdasági szereppel bíró megyei jogú város. Ezen városok, az I/2014. (I.3.) OGY határozattal elfogadott OFTK-ban foglalt többközpontú városhálózat-fejlesztésnek is kulcsszereplői.

Fejér vármegye városhálózatának kiemelkedő települése a megyeszékhely, Székesfehérvár, amely a megyei jogú város Dunaújvárossal együtt, az I/2014. (I.3.) OGY határozattal elfogadott OFTK-ban foglalt többközpontú városhálózat-fejlesztésnek is kulcsszereplője. Székesfehérvárt a központi szerepéből adódó többletfunkciók (pl. csak a vármegyeszékhelyen elérhető közszolgáltatások) okán kiemelten kezeli a jelen ITP.

A Fejér vármegye területét érintő országos jelentőségű fejlesztési célok összhangban vannak a vármegye Integrált Területi Programjában foglaltakkal, mint például a 13, 81., 63. sz. utak, a nyugat-kelet irányú közlekedési kapcsolatok fejlesztése, Székesfehérvár-Dunaújváros-Kecskemét gazdasági központok közötti közlekedési hálózatok kapacitásának bővítése, a vármegye déli területeinek integrálása a közlekedési hálózatba, turizmusfejlesztés és a vármegyei klímastratégiában foglaltak megvalósítása. Fejér vármegye egyéb kiemelt fejlesztési irányai, mint a fenntartható energiamix kialakítása, az ivóvízbázisok fenntartható kezelése, hálózatos helyi gazdaság megteremtése vagy az egészségügyi ellátás minőségi megvalósítása mind belesimulnak az OFTK célkitűzéseibe. Utóbbi Koncepció a 2021-2027-es tervezés időszakban a város és vonzáskörzetére, mint funkcionális alapegységre tekint, amelyek, mint várostérségek lesznek a területi fejlesztések alappillérei. A várostérségi szemléletet Fejér vármegye is átvette, hiszen több városközponttal rendelkező, hálózatos, a város és a vidék együttműködésén alapuló jövőképet vázol fel, annak érdekében, hogy a foglalkoztatásban, területhasználatban, infrastruktúra-fejlesztésben az előnyök-hátrányok harmonikusan jelenjenek meg. A vármegye települései számos, főként határon túli magyarlakta testvértelepüléssel rendelkeznek, a gazdasági és kulturális kapcsolatok, együttműködések fejlesztése kölcsönös előnyökkel jár.

Tolna és Bács-Kiskun 91 települése mellett Fejér vármegye nyolc települése is beletartozik a 2020-ban létrejött Közép-Duna Menti Kiemelt Térségbe, amelynek jövőképében egy innovatív, környezetileg fenntartható megoldásokkal operáló szektorok állnak. Ezek is hozzájárulnak ahhoz, hogy a Térség a helyi erőforrásokra alapozva javítani tudja vonzerejét és értékteremtő képességét. Ezen jövőkép beteljesüléséhez Fejér vármegye egyrészt a közlekedési folyosóival járul hozzá (Győr–(Tatabánya)–Komárom–Mór–Székesfehérvár–Dunaújváros–Paks–Kecskemét), amelyek további infrastrukturális fejlesztése a vállalászati klaszterek jobb összekapcsolását eredményezi. Dél-Fejér a Mezőföld országos szinten is kiemelkedő mezőgazdasági potenciáljával járul hozzá a Térség fejlesztéséhez, illetve a jövőben megvalósuló stabil rövid ellátási láncokkal a helyi, térségi élelmiszerellátás létrejöttéhez és rezilienciájának a növeléséhez. Fejér vármegye Koncepciója a fenntarthatóbb gazdaságszerkezet kialakítását, intenzív hálózatosodást tűz ki célul, amely szintén a Térség jövőképének megvalósulását segíti elő. A Duna Régió Stratégia tagjaként a megye a térség „zöld” mivoltához is hozzájárul, védi a természet értékeit. Fontos, a vármegyehatárokon átnyúló együttműködés a Velencei-tó és Térsége, Váli-völgy, Vértes Térségi Fejlesztési Tanács (VVVTFT), amely a Fejér és Komárom-Esztergom vármegyéket érinti.

A Fejérrel szomszédos vármegyék (Pest, Bács-Kiskun, Tolna, Somogy, Veszprém, Komárom-Esztergom) területfejlesztési koncepciói jövőképükben a hangsúlyt az ott élő lakosság életminőségére, a harmonikus fejlődésre, a versenyképes gazdaságra, a természeti és épített környezet megóvására helyezik. A Közép-Duna Menti Kiemelt Térség átfogó célja a paksi erőmű bővítése köré épül, ám a térségi sajátosságoknak megfelelően a jövőképben megjelenő humán, gazdasági és természeti erőforrások fejlesztése, az infrastruktúra-fejlesztés, valamint az innováció és a környezetbarát (zöld) fejlesztések is hangsúlyt kapnak.

Az Északnyugat-magyarországi Gazdaságfejlesztési Zóna Fejér, Győr-Moson-Sopron, Komárom-Esztergom, Vas, Veszprém és Zala vármegyék közigazgatási területét foglalja magába. A hat vármegye gazdasága országos viszonylatban fejlett, ugyanakkor meghatározó jelentőségű a

gazdaság több lábon állásának megerősítése, diverzifikációja és a humán erőforrás bázis fejlesztése.

A gazdaságfejlesztési zóna meghatározó szerepet tölthet be a gazdaság megerősítésében, növekedésének vírusválság utáni, gyors helyreállításában, elsősorban az észak-déli és keletnyugati közlekedési kapcsolatok fejlesztésével, a nagytárségi gazdasági együttműködések, hálózatok és a diverzifikált gazdaságfejlesztés ösztönzésével.

A vármegyét érinti többek között a Nemzeti Turizmusfejlesztési Stratégia 2030, a Területi Agenda 2030, A magyar mikro-, kis- és középvállalkozások megerősítésének Stratégiája 2019-2030, a Nemzeti Közlekedési Infrastruktúra-fejlesztési Stratégia 2014-2030, a Magyar Nemzeti Társadalmi Felzárkózási Stratégia II., a Nemzeti Fenntartható Fejlődési Keretstratégia és a Nemzeti Éghajlatváltozási Stratégia (NÉS-2)[1]. Ez utóbbi számos ponton kapcsolódik a vármegyei klímastratégiához: a szemléletformáló célkitűzések, illetve a mitigációs és adaptációs célok a környezeti ártalmak, a kibocsátás csökkentésére irányuló intézkedések egyaránt összhangban állnak Fejér jövőképevel.

3. A VÁRMEGYE BELSŐ TERÜLETI KAPCSOLATRENDSZERÉNEK VIZSGÁLATA¹

Fejér vármegye településállománya 108 településből: 2 megyei jogú városból (Székesfehérvár, Dunaújváros), 15 további városból, 13 nagyközségből és 78 községből áll. A vármegye településsűrűsége (2,5 település/100km²) kisebb az országosnál (3,4 település/100km²), a legkisebb településsűrűség a Sárbogárdi járást jellemzi, a legmagasabb érték pedig a Gárdonyi járásé. A lakosság 55,1%-a két megyei jogú város területén él, amelyek járásközpontok is egyben.

40 település (37%) tartozik az Urban Audit által is nyilvántartott **székesfehérvári funkcionális várostérség**be, amely 70 települést és 270 835 lakost foglal magába. A KSH mutatói és módszertana alapján meghatározott Székesfehérvári nagyvárosi településeggyüttes (36 település) lakossága mintegy 166 000 fő, a Dunaújvárosi nagyvárosi településeggyüttes (5 település) körülbelül 57 000 fő. A nem funkcionális várostérségben élő népesség nagyjából fele-fele arányban oszlik meg városi és nem városi jogállású települések között.

Fejér vármegye országos közúthálózata 1403 km, melyből autópálya 141 km, gyorsforgalmi út 79 km, főút 405 km és mellékút 900 km. A vármegye markáns fejlődési tengelyekkel rendelkezik, amelyek jellemzően vármegyehatáron túlnyúlóan, fő közlekedési folyosók mentén alakultak ki: Veszprém-Várpalota-Székesfehérvár-Budapest és agglomerációja a 8-as főút - M7 autópálya tengely mentén; Győr-Kisbér-Mór-Székesfehérvár a 81-es főút mentén, Tatabánya/Tata-Oroszlány-Mór; Százhalombatta-Dunaújváros-Dunaföldvár-Paks a 6-os főút mentén. Számos jövőbeli közúti fejlesztésről született döntés, melyek közül a legfontosabb az OTrT-ben is meghatározott M8 gyorsforgalmi út megépítése. A **vármegyén belüli összeköttetéseket** leginkább a 33%-ot képviselő első- és **másodrendű főutak biztosítják**, míg a maradék 67%-nyi arány a mellékút hálózatra esik. A vármegye közúti forgalma elsősorban az M1-es – amely a megyén belül a legforgalmasabb útvonal - és M7-es tengelyek következtében az országban a 3. legnagyobb. **Elkerülő út építése indokolt a vármegye több pontján**, így a Velencei-tó környékén és Sárbogárdnál is. Új összekötő úthálózati elemekkel a vármegye több pontján is lehetne javítani a térségi elérhetőséget. A vármegye **autóbusz** közlekedése mind a helyközi, mind a nagytárségi kapcsolatokat tekintve többnyire kielégítő, ugyanakkor problémás, hogy a

¹ Az Integrált Területi Programban szereplő statisztikai adatok a Fejér Megyei Területfejlesztési Konceptió és Program készítésekor elérhető adatokra támaszkodtak.

járásközpontok egyes településekről (Gánt, Szabadegyháza) közvetlen tömegközlekedési kapcsolattal nem, csak átszállással érhető el. Az állami/önkormányzati **kerékpárutak** száma átlagon felüli, összefüggő, ilyen a Budapest-Balaton kerékpárút, valamint hosszabb úthálózat a Velencei-tó, Pannónia Szíve, Székesfehérvár és Dunaújváros térségében van. **Vasúthálózat** szempontjából a Budapest-Székesfehérvár közötti közlekedés kielégítő, míg az észak-déli irányban működő forgalom helyzete jelentősen kedvezőtlenebb. A jövőben megvalósuló, már eldöntött vasúti fejlesztések közül kiemelendő a Budapest-Varsó gyorsvasút és a Budapestet délről elkerülő V0 vasútvonal fejlesztése.

Székesfehérvár és **Dunaújváros** egyaránt **megyei jogú városok**, nagyvárosi településgyűttes központjai, előbbi elektronikai, ipari, logisztikai, kulturális, sportéleti vonatkozásban, míg utóbbi kohászati és könnyűipari centrum egyaránt. Mindkét megyei jogú város a Közép-Magyarország régiót körülölelő, dinamikusan fejlődő gazdasági központokat tömörítő belső városgyűrű tagjai. Ezen városok vonzáskörzete túlmutat a KSH által lehatárolt nagyvárosi településgyűttese területén, a jövőben erősödő agglomerációra és nagy kiterjedésű iparterületek megjelenésére lehet számítani.

A vármegye délkeleti részén jött létre a Duna-mente – Fejér megye különleges gazdasági övezet, melynek termelő településeit képezi Iváncsa, Rácalmás, és közvetetten érintett településként Adony, Kulcs. A különleges gazdasági övezet kialakításának célja, hogy elkülönített területek létrehozásával kedvező körülményeket teremtsen a gazdasági tevékenység folytatására, az ilyen tevékenységből származó pozitív gazdasági eredmények és azok hasznainak arányos, a területén élők jólétének és biztonságának kiteljesedése, az életminőség javítása, ezáltal a közösség gyarapodása, valamint az érintett helyi önkormányzatok hatékonyabb feladatellátása céljára történő felosztása érdekében.

A megyei jogú városok, jelentős gazdasági vonzáskörzetükkel – bár ezek túlnyúlnak a vármegyehatáron is – nem fedik le a teljes vármegyét, ezért a vármegye dél-nyugati és észak-keleti területei gazdasági központ nélküliek ma is. A nagyvárosok mellett országos vagy regionális szempontból kiemelkedő funkciójú, szerves fejlődésű, karakteres kisvárosok találhatóak a vármegyében, amelyek járásszékhelyek, így a városhálózatban kiemelt szerepük van:

- **Gárdony** (idegenforgalom, természeti értékek)
- **Bicske** (logisztika)
- **Martonvásár** (agrárkutatás)
- **Mór** (borvidéki központ élénk kkv tevékenységgel)
- **Enying, Sárbogárd** (az agrárszektor szempontjából kiemelt jelentőségű járásszékhelyek)

A kedvezményezett járások besorolásáról szóló 290/2014. (XI. 26.) Korm. rend. szerint az Enyingi járás a fejlesztendő, a Sárbogárdi járás pedig a komplex programmal fejlesztendő járások közé tartozik.

A két megyei jogú városon kívül további két nagyobb területi egység található a vármegyében, ezek közül az egyik az ország két legfontosabb turisztikai célterületét (Budapest, Balaton) összekötő és a főváros agglomerációjának tágabb vonzáskörzetébe tartozó **Velencei-tó, Váli-völgy (Pannónia Szíve), Vértes térsége**, valamint **Székesfehérvár** természeti-kulturális öröksége. A második a **Mezőföld**, Fejér vármegye déli térsége az Észak-Tolna és Északkelet-Somogy határos területeivel együtt az ország egyik egységes belső perifériája, ahol gyenge a centrumok foglalkoztatási funkciója és kedvezőtlen a gazdasági szerkezet.

Város és várostérségek

Bár területfejlesztési szakmai szempontból egyetértünk a várostérségek összehangolt fejlesztésének létjogosultságával, véleményünk szerint Magyarországon ennek hatékony működtetéséhez még hiányoznak a jogszabályi és szakmai alapok. Nincs egzakt definíciója a várostérségeknek – ehhez az OFTK sem ad biztos támpontot –, a javasolt együttműködési megállapodás nem ad megfelelő garanciákat az adott várostérség valamennyi települése számára kölcsönös előnyököt biztosító együttműködésre. Ezért javaslatunk szerint először kísérleti jelleggel lenne célszerű várostérségi együttműködési mintaprojekteket indítani, célszerűen hazai forrásból – ezek sikeres lefolytatása után érdemes a város és várostérségek összehangolt fejlesztését is beemelni a területfejlesztés eszköztárába.

4. AZ FVITP 2021-2027 FEJLESZTÉSI CÉLTERÜLETEINEK KIJELÖLÉSE - A VÁRMEGYEI FORRÁSFELHASZNÁLÁSI MÓDOK

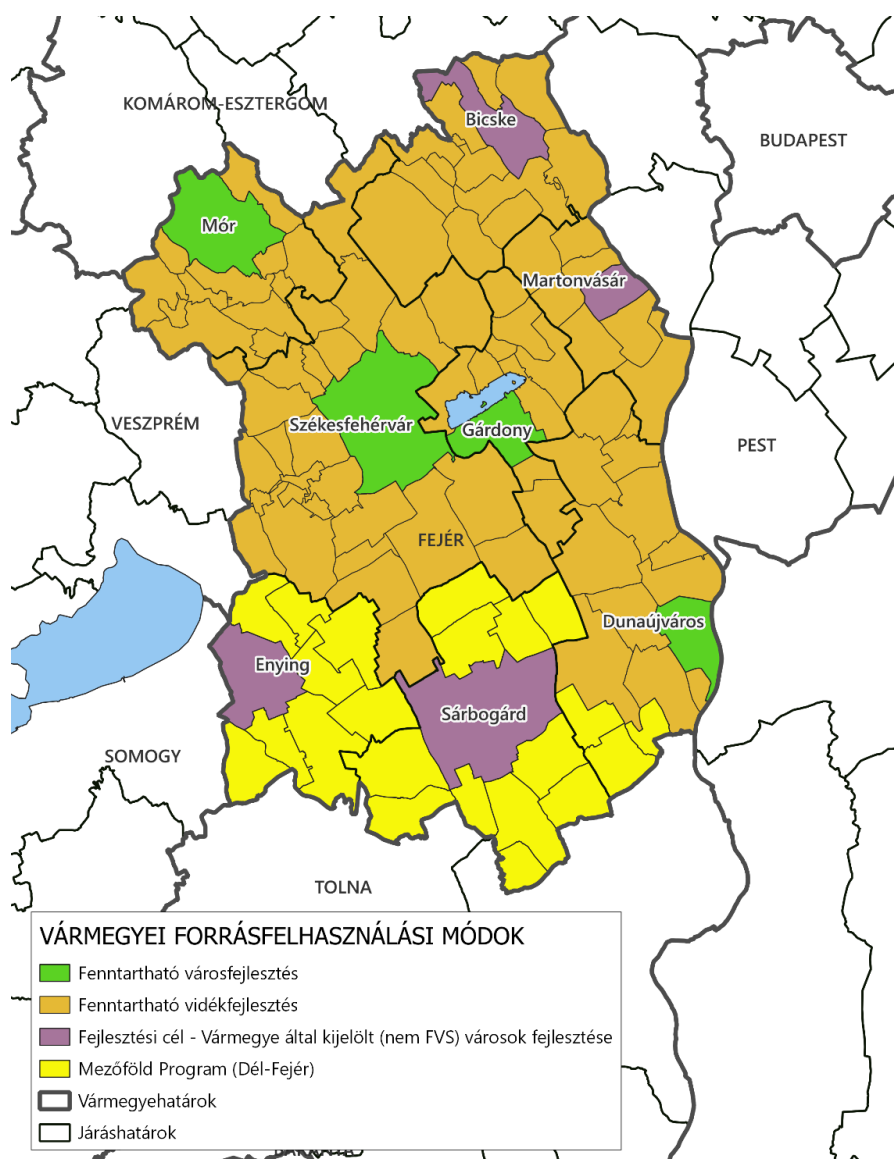
A FORRÁSFELHASZNÁLÁSI MÓDOK FORRÁSKERETEI

A Fejér vármegyei TOP Plusz keret a jelenleg rendelkezésre álló információk alapján 73 220 000 000 forint, ez az az összeg, amely szétosztható a vármegyei forrásfelhasználási módok között.

Fejér vármegye 7 éves forráskerete:

1. prioritás keretösszege (Ft)	2. prioritás keretösszege (Ft)	3. prioritás keretösszege (ESZA+) (Ft)	3. prioritás keretösszege (ERFA) (Ft)	3. prioritás keretösszege (összesen) (Ft)	6. prioritás (Ft)	Vármegyei ERFA összesen (Ft)	Vármegyei ESZA összesen (Ft)
25 875 371 356	8 271 834 356	8 856 000 000	12 616 000 000	21 472 000 000	17 600 794 288	64 364 000 000	8 856 000 000

A vármegyei forrásfelhasználási módok térképes ábrázolását és felosztását az alábbi fejezet mutatja be:

1. ábra Fejér vármegye forrásfelhasználási módjainak összegző térképe || Forrás: saját szerkesztés

Fenntartható városfejlesztés

- Teljes keret: 22 315 000 000² forint (biztonsági háló összege 560 000 000 forint)
- A források összegei a „Fenntartható városfejlesztés” tagtelepülései között: Székesfehérvár (13 578 500 000 forint), Dunaújváros (4 645 000 000 forint), Mór (1 899 000 000 forint), Gárdony (2 193 000 000 forint)

A Fenntartható városfejlesztés célterület alá tartozó városok hét éves forráskerete TOP Plusz prioritásonként és alaponként

Fenntartható város	1.3.1 Fenntartható városfejlesztési stratégiák támogatása (Ft)	1.3.2 Fenntartható városfejlesztés (Ft)	2.1.2 Fenntartható energiahatékonyság (Ft)	2.1.4 Fenntartható energiahatékonyság (kombinált) (Ft)	3.2.1 Fenntartható humán fejlesztések (Ft)	3.4.1 Fenntartható humán infrastruktúra (Ft)	6.2.1 Fenntartható versenyképes városfejlesztés (Ft)	Fenntartható ERFA összesen (Ft)	Fenntartható ESZA összesen (Ft)	Fenntartható összesen (Ft)
Székesfehérvár MJV	80 000 000	1 638 887 000	1 206 000 000	-	1 725 000 000	2 960 000 000	5 968 613 000	11 853 500 000	1 725 000 000	13 578 500 000
Dunaújváros MJV	80 000 000	1 826 000 000	-	801 000 000	573 000 000	1 365 000 000	-	4 072 000 000	573 000 000	4 645 000 000
Mór	80 000 000	285 000 000	-	143 000 000	204 000 000	392 000 000	795 000 000	1 695 000 000	204 000 000	1 899 000 000
Gárdony	80 000 000	811 000 000	500 000 000	154 000 000	222 000 000	426 000 000		1 971 000 000	222 000 000	2 193 000 000
Összesen	14,442320 000 000	4 560 887 000	1 706 000 000	1 098 000 000	2 724 000 000	5 143 000 000	6 763 613 000	19 591 500 000	2 724 000 000	22 315 500 000

² A keret nem tartalmazza a biztonsági hálóból biztosított hazai többletforrást.

A forrásfelosztás alapja egy olyan módszertan, amely számba veszi a települések lakónépességének számát 40%-os súllyal, a 2014-2020 közötti lakónépességszám-változást 50%-os súllyal, valamint az egy főre jutó helyi adó mértékét 10%-os súllyal. Székesfehérvár a vármegye legnagyobb, országos szinten is kiemelt jelentőségű városa, így az ebből és vármegyeszékhely szerepéből adódó többletfunkciók miatt egy hárommilliárd forintos többletforrással rendelkezik.

A városoként meghatározott indikatív forráskeretek tekintetében országosan tapasztalt jelentős különbségek enyhítése érdekében a megyei jogú városok részére kialakításra került egy kiegészítő forráskeret is (ún. „biztonsági háló”), amelyet a hazai költségvetés biztosít az érintett városok számára a Kormány a Terület- és Településfejlesztési Operatív Program Plusz éves fejlesztési keretének megállapításáról szóló 1652/2021. (IX. 21.) Korm. határozata szerint.

A fenti módszertan szerint számított keretösszegezen felül a Kormányhatározatban foglaltak alapján Dunaújváros megyei jogú város rangú települési voltára tekintettel, további 560 000 000 forintos többletforrás felhasználhatóságáról történt rendelkezés.

A biztonsági hálóból biztosított hazai többletforrás (ezt a fenti teljes keret nem tartalmazza, a táblázatban csak a releváns prioritások, intézkedések láthatóak):

FVS város	1.3.2 Fenntartható városfejlesztés (Ft)	2.1.2 Fenntartható energiahatékonyság (Ft)	3.4.1 Fenntartható humán infrastruktúra (Ft)	Fenntartható ERFA összesen (Ft)	Fenntartható ESZA összesen (Mrd Ft)	Fenntartható összesen (Ft)
Dunaújváros MJV	390 000 000	70 000 000	100 000 000	560 000 000	0	560 000 000

Megjegyzések³:

A 2021–2027 időszakra vonatkozó Terület- és Településfejlesztési Operatív Program Plusz pénzügyi keretének területi felosztásáról szóló 1086/2022. (II. 23.) Korm. határozatban meghatározott növekmények allokálása az egyes forrásfelhasználási módok között az alábbiak szerint történt, figyelembe véve az elfogadott TOP Pluszban rögzített feltételrendszert:

- Az elfogadott TOP Plusz szerint **4 és 5 számjegyű, állami tulajdonban lévő közutak fejlesztésére a TOP Plusz 1. és 6. prioritások együttes keretösszegének legfeljebb 15%-a fordítható, a 290/2014. (XI. 6.) Korm. rendelet szerinti kedvezményezett járáson területén (Emiatt csökkent az eddig tervezett forráskeret).** Ezen felül a Fenntartható városfejlesztés célterületen támogatható ilyen típusú utak fejlesztése. A korábbi TOP_Plusz 1.1.2-21 „4-5 számjegyű utak fejlesztése” című felhívás megemelt keretösszegéből 1 087 500 000 forint a TOP_Plusz-6.2.1-23 „Fenntartható versenyképes városfejlesztés” felhívásra került allokálásra. Ez a fenntartható városok közigazgatási területén megvalósítani tervezett útfejlesztések kerete, a lentiek szerinti felosztással.
- Gyógyfürdők energetikai korszerűsítése érdekében megemelésre került a TOP_Plusz 2.1.1-21 „Önkormányzati épületek energetikai korszerűsítése” című felhívás keretösszege. Az 1 928 834 356 forint növekmény összegéből 500 000 000 forint TOP_Plusz-2.1.2-21 „Fenntartható energiahatékonyság” c. felhívásra lett átcsoportosítva, mivel a vármegyében egyedül az Agárdi Gyógyfürdő jogosult ilyen jogcímen pályázni. A növekmény fennmaradó

³ A 2021–2027 időszakra vonatkozó Terület- és Településfejlesztési Operatív Program Plusz pénzügyi keretének területi felosztásáról szóló 1086/2022. (II. 23.) Korm. határozatban meghatározott növekmények felosztásával kapcsolatban.

FEJÉR VÁRMEGYE INTEGRÁLT TERÜLETI PROGRAM 2021-2027

része a TOP_Plusz 2.1.1-21 „Önkormányzati épületek energetikai korszerűsítése” című felhíváson maradt azzal, hogy ennek felhasználása és meghirdetése későbbi döntés függvénye.

- **Az elfogadott TOP Pluszban rögzített feltételrendszer szerint energiahatékonysági beruházásoknál vissza nem térítendő (VNT) támogatás a 290/2014. (XI. 26.) Korm. rendelet szerinti kedvezményezett járásokban, valamint az 5000 fő alatti településeken** megvalósuló fejlesztések esetében adható. Az ország egyéb területén megvalósuló fejlesztések esetén **kombinált (hitel+VNT) támogatás** tervezett (a nem kedvezményezett járások 5000 fő feletti települései esetén).

Megújuló energiaforrásoknál a korlátozás a napelemes fejlesztésekre vonatkozik, egyéb támogatható megújuló beruházások tisztán VNT finanszírozhatók. A fentiek miatt a Fenntartható városfejlesztés célterület alá tartozó városok esetében megbontásra került a keretösszeg a 2.1.2 Fenntartható energiahatékonyság (VNT) (1 706 000 000 forint) és a 2.1.4 Fenntartható energiahatékonyság (kombinált) (1 098 000 000 forint) konstrukciók között.

- A „Köznevelési infrastruktúra fejlesztése” című felhívásra allokált növekményből 2 186 000 000 forint a Fenntartható városfejlesztés forrásfelhasználási módon (TOP_Plusz-3.4.1-23 „Fenntartható humán infrastruktúra”) kerül felhasználásra.

Székesfehérvár: Székesfehérvár megyei jogú város TOP Plusz 6. prioritás ERFA keretéből 747 500 000 forint 4 és 5 számjegyű utak, TOP Plusz 3. prioritás ERFA keretéből pedig 1 087 000 000 forint köznevelési intézmények fejlesztésére fordítható (ez utóbbiból 120 000 000 forint a Fejér Vármegyei Pedagógiai Szakszolgálat telephelyeinek fejlesztésére fordítandó).

Dunaújváros: Dunaújváros megyei jogú város TOP Plusz 3. prioritás ERFA keretéből 742 000 000 forint köznevelési intézmények fejlesztésére fordítható. Az országos átcsoportosítási igények megvizsgálása alapján az Irányító Hatóság engedélyezte, hogy Dunaújváros Megyei Jogú Város 400 000 000 forint ERFA keretet átcsoportosítson a korábbi 1. prioritásról a 2. prioritásra.

Mór: Mór város TOP Plusz 6. prioritás ERFA keretéből 340 000 000 forint 4 és 5 számjegyű utak, TOP Plusz 3. prioritás ERFA keretéből pedig 171 000 000 forint köznevelési intézmények fejlesztésére fordítható.

Gárdony: Gárdony város TOP Plusz 2. prioritás ERFA keretéből 500 000 000 forint gyógyfürdő energetikai fejlesztésére, TOP Plusz 3. prioritás ERFA keretéből pedig 186 000 000 forint köznevelési intézmények fejlesztésére⁴ fordítható.

⁴ A TOP_Plusz 2. prioritást érintő keretemelés lehetőséget nyújt gyógyfürdők energetikai fejlesztésére. A felhívásban szereplő feltételeknek Fejér vármegyében egyedül az Agárdi Gyógyfürdő felel meg.

FEJÉR VÁRMEGYE INTEGRÁLT TERÜLETI PROGRAM 2021-2027

Fenntartható vidékfejlesztés

- Teljes keret: 30 284 098 432 forint

Területegység	TOP Plusz forráskeret (forint)	Ebből ERFA (forint)	Ebből ESZA+ (forint)
Fenntartható vidékfejlesztés ITP-ben rögzített kerete	30 284 098 432	28 812 098 432	1 472 000 000

Megjegyzés⁵:

Az elfogadott TOP Plusz szerint **4 és 5 számjegyű, állami tulajdonban lévő közutak** fejlesztésére a **TOP Plusz 1. és 6. prioritások együttes keretösszegének legfeljebb 15%-a** fordítható, **a 290/2014. (XI. 6.) Korm. rendelet szerinti kedvezményezett járások területén** (Emiatt csökken az eddig tervezett forráskeret.). A TOP_Plusz 6.1.2 (korábbi TOP_Plusz 1.1.2) „4-5 számjegyű utak fejlesztése” konstrukció megemelt keretösszegéből 1 000 000 000 forint a TOP_Plusz-1.2.1 „Élhető települések” konstrukcióra (ebből a Fenntartható vidékfejlesztés forrásfelhasználási módra eső allokáció 863 500 000 forint), 3 851 834 356 forint pedig a TOP_Plusz-1.2.3 „Belterületi utak fejlesztése” konstrukcióra (ebből a Fenntartható vidékfejlesztés forrásfelhasználási módra eső allokáció 3 325 558 966 forint) került átcsoportosításra.

Mezőföld Program

- Teljes keret: 4 786 570 280 forint

Területegység	TOP Plusz forráskeret (forint)	Ebből ERFA (forint)	Ebből ESZA+⁶ (forint)
Mezőföld Program ITP-ben rögzített kerete	4 786 570 280	4 553 570 280	233 000 000
Mezőföld Programon belüli lakosságárányos elméleti forrásfelosztás⁷			
Komplex programmal fejlesztendő Sárbogárdi járás lakosságárányos <u>indikatív</u> kerete (járasszékhely nélkül)	2 166 880 366	2 061 401 266	105 479 100

⁵ A 2021–2027 időszakra vonatkozó Terület- és Településfejlesztési Operatív Program Plusz pénzügyi keretének területi felosztásáról szóló 1086/2022. (II. 23.) Korm. határozatban meghatározott növekmények felosztásával kapcsolatban, figyelembe véve az elfogadott TOP Plusz-ban rögzített feltételrendszert.

⁶ Mezőföld Program forrásfelhasználási mód ITP forrásallokációs táblában rögzített ESZA aránya alapján

⁷ Lakónépség száma 2022.01.01. (KSH) alapján – A lakosságárányos értékek a TOP Plusz elfogadásából eredő forrásátcsoportosítási szükséglet pontos meghatározása érdekében felülvizsgálatra kerültek az elérhető legfrissebb adatok alapján.

FEJÉR VÁRMEGYE INTEGRÁLT TERÜLETI PROGRAM 2021-2027

Közép-Duna Menti Kiemelt Térség lakosságárányos <u>indikatív</u> kerete ⁸	1 640 357 635	1 560 508 535	79 849 100
Fejlesztendő Enyingi járás lakosságárányos <u>indikatív</u> kerete (járásszékhely nélkül)	1,921 807 967	1,828 258 467	93 549 500

Megjegyzés⁹:

Az elfogadott TOP Plusz szerint **4 és 5 számjegyű, állami tulajdonban lévő közutak** fejlesztésére a **TOP Plusz 1. és 6. prioritások együttes keretösszegének legfeljebb 15%-a** fordítható, **a 290/2014. (XI. 6.) Korm. rendelet szerinti kedvezményezett járások területén** (Emiatt csökken az eddig tervezett forráskeret.). A korábbi TOP_Plusz 1.1.2 „4-5 számjegyű utak fejlesztése” konstrukció megemelt keretösszegéből 1 000 000 000 forint a TOP_Plusz-1.2.1 „Élhető települések” konstrukcióra (ebből a Mezőföld Program forrásfelhasználási módra eső allokáció 136 500 000 forint), 3 851 834 356 forint pedig a TOP_Plusz-1.2.3 „Belterületi utak fejlesztése” konstrukcióra (ebből a Mezőföld Program forrásfelhasználási módra eső allokáció 525 275 390 forint) került átcsoportosításra.

⁸ Öt település esetében átfedésben van a Komplex programmal fejlesztendő Sárbogárdi járással.

⁹ A 2021–2027 időszakra vonatkozó Terület- és Településfejlesztési Operatív Program Plusz pénzügyi keretének területi felosztásáról szóló 1086/2022. (II. 23.) Korm. határozatban meghatározott növekmények felosztásával kapcsolatban, figyelembe véve az elfogadott TOP Plusz-ban rögzített feltételrendszert.

LHH (Sárbogárdi járás) forrásösszesítő¹⁰

1. prioritásra tervezett keretösszeg (Ft)	2. prioritásra tervezett keretösszeg (Ft)	3. prioritásra tervezett keretösszeg (ESZA+) (Ft)	3. prioritásra tervezett keretösszeg (ERFA) (Ft)	3. prioritásra tervezett keretösszeg (összesen) (Ft)	6. prioritásra tervezett keretösszeg (Ft)	LHH-ra tervezett ERFA keretösszeg összesen (Ft)	LHH-ra tervezett ESZA+ keretösszeg összesen (Ft)	LHH-ra tervezett keretösszeg összesen (Ft)
1 932 690 519	460 648 547	308 087 300	1 242 147 000	1 550 234 300	1 264 252 600	4 899 738 666	308 087 300	5 207 825 966

Közép-Duna Menti Kiemelt Térség forrásösszesítő¹¹

1. prioritásra tervezett keretösszeg (Ft)	2. prioritásra tervezett keretösszeg (Ft)	3. prioritásra tervezett keretösszeg (ESZA+) (Ft)	3. prioritásra tervezett keretösszeg (ERFA) (Ft)	3. prioritásra tervezett keretösszeg (összesen) (Ft)	6. prioritásra tervezett keretösszeg (Ft)	Kiemelt térségre tervezett ERFA keretösszeg összesen (Ft)	Kiemelt térségre tervezett ESZA+ keretösszeg összesen (Ft)	Kiemelt térségre tervezett keretösszeg összesen (Ft)
831 998 626	233 651 109	79 849 100	685 047 999	764 896 100	285 811 800	2 036 508 535	79 849 100	2 116 357 635

¹⁰ Sárbogárd járásszékhellyel együtt

¹¹ lakosságárányos indikatív keret, a köznevelési infrastruktúra fejlesztés kivételével

Korlátozó feltétel OP alapján:	Vármegyétől javasolt OP alapján (Ft)	Vármegye által tervezett ¹² (Ft)	Vármegye által tervezett (%)
A vármegyékre jutó indikatív forráskeretének legalább 10%-át a komplex programmal fejlesztendő járásokra (36 LHH járás) szükséges irányítani.	7 322 000 000	5 207 825 966	7,11%
A program a 36 komplex programmal fejlesztendő járás területén megvalósuló beruházások támogatására fordítja az alap- és középfokú köznevelési intézmények fejlesztésére tervezett, TOP Plusz keretösszeg legalább 15%-át.	339 750 000	729 000 000	32,19%
A program a 36 komplex programmal fejlesztendő járás területén megvalósuló beruházások támogatására fordítja a helyi egészségügyi és szociális infrastruktúra fejlesztésére tervezett, TOP Plusz keretösszeg legalább 15%-át.	349 050 000	354 249 300	15,22%

Vármegye által kijelölt (nem FVS) városok fejlesztése

- Teljes keret 4 294 000 000 forint¹³

Területegység	TOP Plusz forráskeret (forint)	Ebből ERFA (forint)	Ebből ESZA+ (forint)
Vármegye által kijelölt (nem FVS) városok fejlesztése ITP-ben rögzített kerete	4 294 000 000	3 616 000 000	678 000 000

Megjegyzés:

A forráskeret megegyezik a korábban Fenntartható városfejlesztés célterület alá tartozó 4 város (Bicske, Enying, Martonvásár, Sárbogárd) keretének összességével, amelynek megfelelően a TOP Plusz városfejlesztési programtervüket (TVP) is kidolgozták.

¹² A járásra jutó összegek Sárbogárd járásszékhely fejlesztései, a köznevelési infrastruktúra és a 4-5 szj. utak kivételével lakosságárányos becslésen alapulnak.

¹³ Az érintett városok által 2022-ben elkészített és a Fejér Megyei Önkormányzat támogató nyilatkozatával rendelkező TOP Plusz Városfejlesztési Programtervek alapján.

FEJÉR VÁRMEGYE INTEGRÁLT TERÜLETI PROGRAM 2021-2027

Kiemelt kedvezményezett forrásfelhasználás

- *TOP_Plusz-1.1.1 „Klímatudatosság, éghajlatváltozáshoz való alkalmazkodás” (500 000 000 forint)*
- *TOP_Plusz-6.1.2 „4 és 5 számjegyű utak fejlesztése” (2 275 500 000 forint)*
- *TOP_Plusz-3.1.1 „Vármegyei foglalkoztatási-gazdaságfejlesztési együttműködések” (Fejér Vármegyei Önkormányzat, 3 301 000 000 forint)*
- *TOP_Plusz-3.1.3 „Helyi humán fejlesztések” – Megyei felzárkózás-politika és identitás (Fejér Vármegyei Önkormányzat, 448 000 000 forint)*
- *TOP_Plusz-3.3.3 „Köznevelési infrastruktúra fejlesztése” (tankerületi központok, 2 265 000 000 forint)*
- *TOP_Plusz-3.4.1 „Fenntartható humán infrastruktúra” (tankerületi központok, 2 186 000 000 forint)*
- *TOP_Plusz-6.1.4 „Aktív turizmus fejlesztése” (1 215 165 644 forint)*

Vármegyei forrásallokáció: forráskeret és tematikus felosztása

A vármegyei forrásallokációt bemutató táblázat az ITP dokumentációjának mellékletét képezi – az alábbi oldalon található a mellékletben szereplő táblázat kivonata.

Vármegye:	Fejér
Vármegyei keretösszeg összesen (1096/2022. (II. 23.) Korm. határozat alapján) (Ft)	73 220 000 000

Alapadattábla (Nem módosítható)

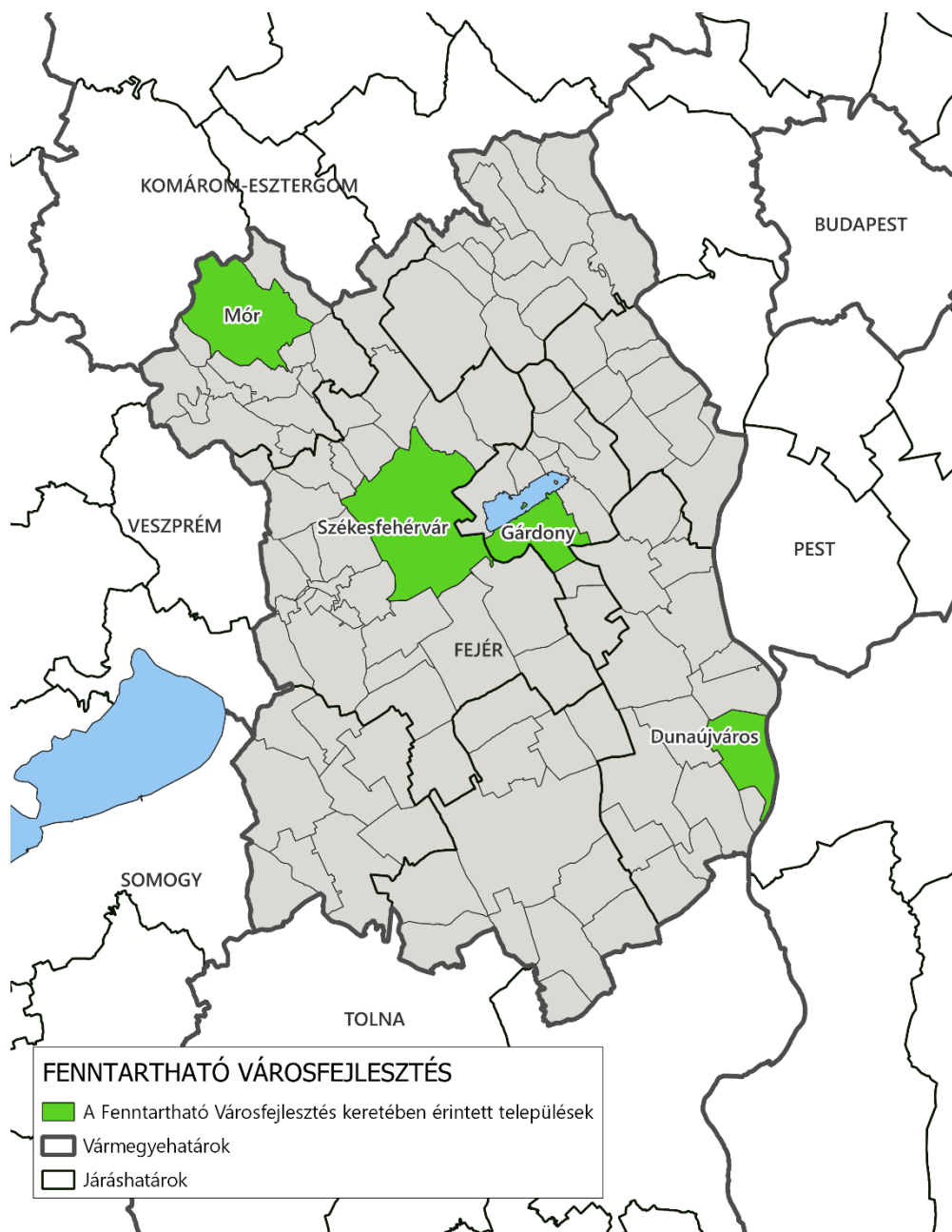
	1. prioritás keretösszege (Ft)	2. prioritás keretösszege (Ft)	3. prioritás keretösszege (ESZA+) (Ft)	3. prioritás keretösszege (ERFA) (Ft)	3. prioritás keretösszege (összesen) (Ft)	6. prioritás (Ft)	Vármegyei ERFA összesen (Ft)	Vármegyei ESZA összesen (Ft)
Fejér vármegye	25 875 371 356	8 271 834 356	8 856 000 000	12 616 000 000	21 472 000 000	17 600 794 288	64 364 000 000	8 856 000 000

Tervezési tábla

Prioritás	Prioritás keretösszege (Ft)	Intézkedés	Intézkedés forráskerete (Ft)	Felhívás	Felhívás/Té materület forráskerete (Ft)	Fenntartható városfejlesztés forrásfelhasználási mód keretösszege (Ft)	Fenntartható vidékfejlesztés forrásfelhasználási mód (I.) keretösszege (Ft)	Mezőföld Program forrásfelhasználási mód (II.) keretösszege (Ft)	Kiemelt kedvezményezett (Magyar Kormány, Vármegyei Önkormányzat, Tankerületi Központok) forrásfelhasználási mód keretösszege (Ft)	Fejlesztési cél - aktív turizmus fejlesztése forrásfelhasználási mód keretösszege (Ft)	Fejlesztési cél - Vármegye által kijelölt (nem FVS) városok fejlesztése forrásfelhasználási mód*	Forrásfelhasználási módok keretösszege összesen (Ft) (Meg kell egyeznie az "F" oszlop adataival)				
1. PRIORITÁS: ÉLHETŐ VÁRMEGYE	25 875 371 356	1.1 Klímaturdoság, éghajlatváltozáshoz való alkalmazkodás	500 000 000		1.1.1 Klímaturdoság, éghajlatváltozáshoz való alkalmazkodás	500 000 000	-	-	500 000 000	-	-	500 000 000				
					1.1 Összesen	500 000 000	-	-	500 000 000	-	-	500 000 000				
		1.2 Településfejlesztés, települési szolgáltatások	20 174 484 356		1.2.1 Elhető települések	12 570 950 000	-	-	9 489 500 000	1 499 500 000	-	-	1 581 950 000	12 570 950 000		
					Ebből: Zöld infrastruktúra fejlesztése	1 338 000 000	-	-	-	-	-	-	-	-	-	
					Csopadékvíz	3 197 000 000	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
					Kerékpárút	3 336 000 000	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
					1.2.2 Szociális célú városrehabilitáció (ERFA)	311 000 000	-	-	269 000 000	42 000 000	-	-	-	-	-	311 000 000
					1.2.3 Belterületi utak fejlesztése	7 292 534 356	-	-	5 606 558 966	886 275 390	-	-	-	-	-	7 292 534 356
		1.2.4 Szegregált városi területekről integrált területekre költözés támogatása (PILOT)	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-			
		1.2 Összesen:	20 174 484 356	-	-	15 365 058 966	2 427 775 390	-	-	-	-	2 381 650 000	20 174 484 356			
1.3 Fenntartható városfejlesztés	5 200 887 000		1.3.1 Fenntartható városfejlesztési stratégiák támogatása	640 000 000	-	-	-	-	-	-	-	640 000 000				
			1.3.2 Fenntartható városfejlesztés	4 560 887 000	-	-	4 560 887 000	-	-	-	-	-	4 560 887 000			
1.3 Összesen:	5 200 887 000	-	-	5 200 887 000	-	-	-	-	-	-	5 200 887 000					
3. PRIORITÁS: KLIMABARÁT VÁRMEGYE	8 271 834 356	2.1 Klimabaráti vármegye	8 271 834 356	2.1.1 Önkormányzati épületek energetikai korszerűsítése	5 383 834 356	-	-	4 313 039 466	681 794 890	-	-	389 000 000	5 383 834 356			
				2.1.2 Fenntartható energiahatékonyság	1 706 000 000	-	-	-	-	-	-	-	-	1 706 000 000		
				2.1.3 Önkormányzati épületek energetikai korszerűsítése (kombinált)	84 000 000	-	-	-	-	-	-	-	-	-	84 000 000	
				2.1.4 Fenntartható energiahatékonyság (kombinált)	1 098 000 000	-	-	1 098 000 000	-	-	-	-	-	-	1 098 000 000	
				2.1 Összesen:	8 271 834 356	-	-	2 804 000 000	-	-	4 313 039 466	681 794 890	-	-	473 000 000	8 271 834 356
3. PRIORITÁS: GONDOSKODÓ VÁRMEGYE	21 472 000 000	3.1 Vármegyei és térségi fejlesztések (ESZA+ elem)	6 132 000 000	3.1.1 Megyei foglalkoztatási-gazdaságfejlesztési együttműködések	3 301 000 000	-	-	-	-	3 301 000 000	-	-	3 301 000 000			
				3.1.2 Szociális célú városrehabilitáció (ESZA+)	410 500 000	-	-	216 000 000	34 000 000	-	-	-	160 500 000	410 500 000		
				3.1.3 Helyi humán fejlesztések	2 420 500 000	-	-	1 256 000 000	199 000 000	-	-	-	517 500 000	2 420 500 000		
				3.1 Összesen:	6 132 000 000	-	-	1 472 000 000	233 000 000	-	-	-	678 000 000	6 132 000 000		
		3.2 Fenntartható városfejlesztés (ESZA+ elem)	2 724 000 000		3.2.1 Fenntartható humán fejlesztések	2 724 000 000	-	-	-	-	-	-	-	2 724 000 000		
					3.2 Összesen:	2 724 000 000	-	-	2 724 000 000	-	-	-	-	-	2 724 000 000	
		3.3 Helyi és térségi szolgáltatások (ERFA)	7 473 000 000		3.3.1 Gyermeknevelést támogató humán infrastruktúra fejlesztése	2 881 000 000	-	-	2 222 000 000	351 000 000	-	-	-	308 000 000	2 881 000 000	
					Bölcsésdei fejlesztés	866 000 000	-	-	-	-	-	-	-	-	-	
					Óvodai fejlesztés	1 707 000 000	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
					3.3.2 Helyi egészségügyi és szociális infrastruktúra fejlesztése	2 327 000 000	-	-	1 639 000 000	259 000 000	-	-	-	429 000 000	2 327 000 000	
					Egészségügyi alap-és szakrendelés	1 198 000 000	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
		Szociális alapszolgáltatás	700 000 000	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-			
		3.3.3 Köznevelési infrastruktúra fejlesztése	2 265 000 000	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	2 265 000 000		
3.3 Összesen:	7 473 000 000	-	-	3 861 000 000	610 000 000	-	-	2 265 000 000	-	-	737 000 000	7 473 000 000				
3.4 Fenntartható humán infrastruktúra (ERFA)	5 143 000 000		3.4.1 Fenntartható humán infrastruktúra	5 143 000 000	-	-	-	-	-	-	-	-	5 143 000 000			
			3.4 Összesen:	5 143 000 000	-	-	5 143 000 000	-	-	-	-	-	-	5 143 000 000		
6. PRIORITÁS: VERSENYKÉPES VÁRMEGYE	17 600 794 288	6.1 Helyi gazdaságfejlesztés	10 837 181 288	6.1.1 Helyi gazdaságfejlesztés	2 374 350 000	-	-	2 029 000 000	321 000 000	-	-	-	2 374 350 000			
				6.1.2 4 és 5 számjegyű utak fejlesztése	2 275 500 000	-	-	-	-	-	-	-	-	2 275 500 000		
				6.1.3 Helyi és térségi turizmusfejlesztés	3 757 000 000	-	-	3 244 000 000	513 000 000	-	-	-	-	3 757 000 000		
				6.1.4 Aktív turizmus fejlesztése	2 430 331 288	-	-	-	-	-	-	1 215 165 644	1 215 165 644	-	2 430 331 288	
				6.1 Összesen:	10 837 181 288	-	-	5 273 000 000	834 000 000	-	-	3 490 665 644	1 215 165 644	-	10 837 181 288	
		6.2 Fenntartható versenyképes városfejlesztés	6 763 613 000	-	-	6 763 613 000	-	-	-	-	-	-	-	6 763 613 000		
6.2 Összesen:	6 763 613 000	-	-	6 763 613 000	-	-	-	-	-	-	-	6 763 613 000				
Összesen					73220000000	22635500000	30284098432	4 786 570 280	1004665644	1215165644	4294000000	73220000000				

*Kizárólag Csongrád-Csánád, Fejér, Pest és Tolna vármegye esetén szükséges kitölteni.

FENNTARTHATÓ VÁROSFEJLESZTÉS

2. ábra A "Fenntartható városfejlesztés" forrásfelhasználási mód áttekintő térképe || Forrás: saját szerkesztés

- Területi fókusz: Fejér vármegye megyei jogú városai és a két legnagyobb lakosságszámmal bíró, nem megyei jogú városi jogállással bíró járásközpontjai – Székesfehérvár, Dunaújváros, Mór, Gárdony

A célterület rövid ismertetése

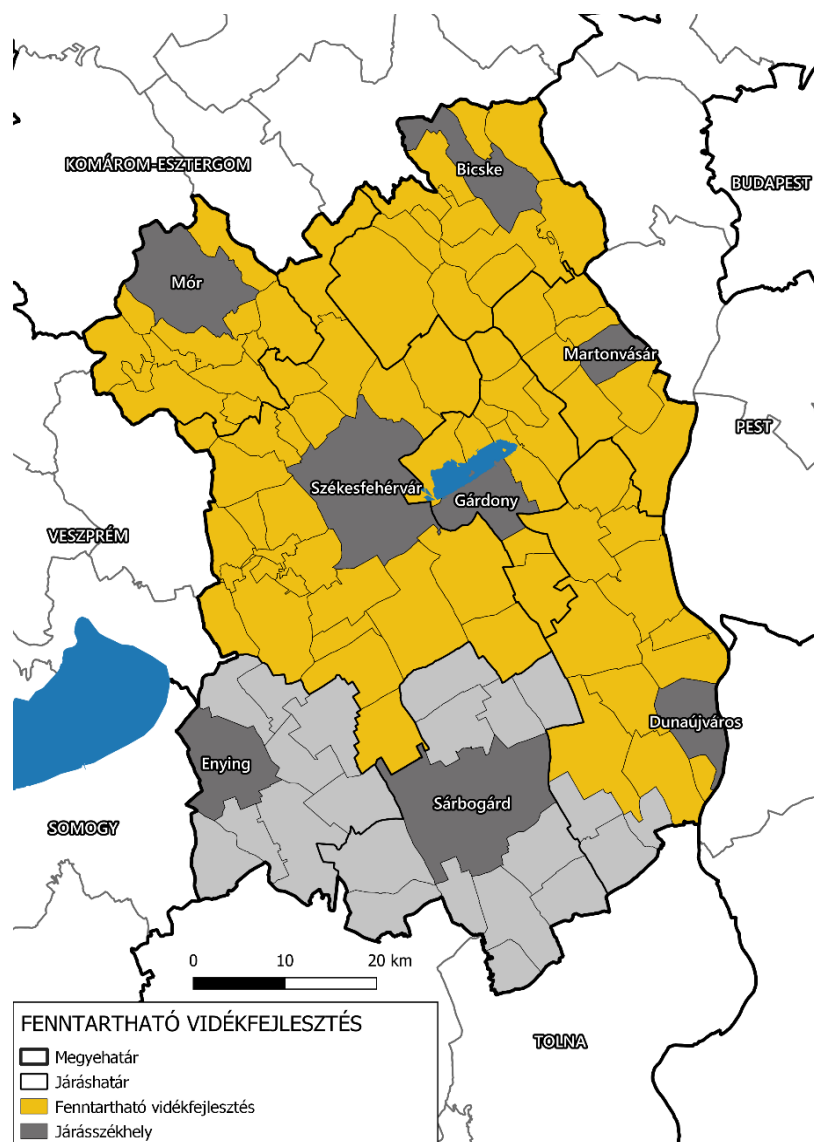
A városfejlesztés kiemelt szempontja a társadalmi – gazdasági – környezeti értelemben vett fenntarthatóság elve, mely a várospolitikában integrált megközelítést igényel. Az érintett városi kör lehetséges tagjait Fejér vármegye a közigazgatási hierarchiában betöltött szerepük, valamint méretük alapján állapította meg, miszerint a fenntartható városfejlesztés letéteményesei a megyei jogú városok és a két legnagyobb lélekszámú, nem megyei jogú városi jogállású járásközpontok.

Ez az elfogadott TOP Plusz fókuszált városkijelölési elvének feleltethető meg, azaz a vármegye legfeljebb 4 legnagyobb városa (köztük az MJV-k) kerülnek kijelölésre.

Fejér vármegyét ezen városi kör meghatározásában több szempont vezérelte, úgy mint a közigazgatási hierarchiában betöltött szerepük és az ebből fakadó erősségeik és lehetőségeik, továbbá térszervező képességük, mely által biztosítani képesek a megye településhálózatának többközpontúságát.

A mai magyar várospolitikai fő célja a jelenleginél erőteljesebben együttműködő, kiegyensúlyozott, policentrikus városhálózat megteremtése. A város jellemzően térsége központja, amely kiemelten igaz a nagyobb járásközpontokra – ám ezen szerepkör hiánytalan betöltésében támogatni szükséges őket. A törekvés az, hogy a járásközpontok ne szigetszerűen, hanem hálózatosan jelenjenek meg a megye városhálózati terében, hasznosítva magasabb intézményi ellátottsági szintjüket, ezáltal járásukat, várostérségüket jobban bekapcsolják a vármegyei térrendszerbe. E város csoport sokszínű, megtalálható benne országos jelentőségű nagyváros, jelentős funkciójú, szerves fejlődésű, karakteres közép- és kisvárosok, melyek szerepe kiemelkedő a térségük dinamizálásában. Közös a településekben, hogy kisebb térségükben (tehát járásukban) központi helyet foglalnak el, mely szerep túlmutat pusztán a közigazgatási hierarchiában betöltött kiemelt szerepükön. Úgy látjuk, hogy a vármegyei, többpólusú városhálózat kialakulásához szükséges ezen városok kiegyensúlyozott fejlesztése, térszervező képességük és erejük erősítése.

FENNTARTHATÓ VIDÉKFEJLESZTÉS

3. ábra A "Fenntartható vidékfejlesztés" forrásfelhasználási mód áttekintő térképe || Forrás: saját szerkesztés

Területi fókusz: 78 település, 6 különböző járásból

- Bicskei járás: Alcsútdoboz, Bodmér, Csákvár, Csabdi, Etyek, Felcsút, Gánt, Mány, Óbarok, Szár, Tabajd, Újbarok, Vértesacska, Vértesboglár
- Dunaújvárosi járás: Adony, Baracs, Beloannisz, Besnyő, Ivánca, Kisapostag, Kulcs, Mezőfalva, Nagyvenyim, Perkáta, Pusztaszabolcs, Rácalmás
- Gárdonyi járás: Kápolnásnyék, Nadap, Pákozdi, Pázmánd, Sukoró, Szabadegyháza, Velence, Vereb, Zichyújfalu
- Martonvásári járás: Baracska, Ercsi, Gyúró, Kajászó, Ráckeresztúr, Tordas, Vál
- Móri járás: Bakonycsérnye, Balinka, Bodajk, Csákberény, Csókakő, Fehérvárcsurgó, Isztimér, Kincsesbánya, Magyaralmás, Nagyveleg, Pusztavám, Söréd
- Székesfehérvári járás: Aba, Bakonykúti, Csór, Csósz, Füle, Iszkaszentgyörgy, Jenő, Káloz, Kőszárhegy, Lovasberény, Moha, Nádasdladány, Pátka, Polgárdi, Sárkereszttes, Sárkeszi, Sárosd, Sárszentmihály, Seregélyes, Soponya, Szabadbattyán, Tác, Úrhida, Zámoly

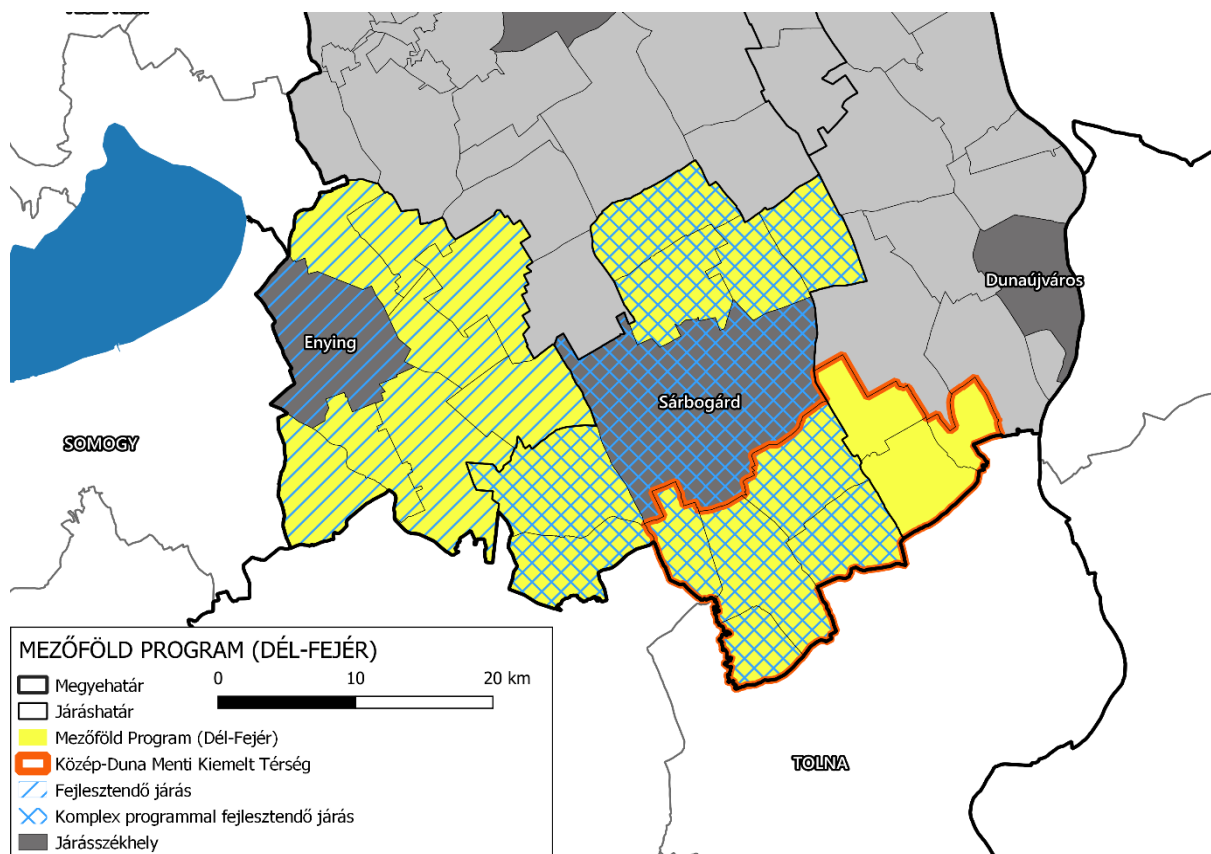
A célterület rövid ismertetése

A „fenntartható vidékfejlesztés” célterület a vármegye azon településeit fogja össze, melyek a járásközpontok kiemelt szerepével, státuszával nem rendelkeznek, és a komplex programmal fejlesztendő vagy fejlesztendő járások közé, esetleg kiemelt térség körébe sem tartoznak. Ezen településeket a vármegye városhálózatban betöltött, köztes szerepük különbözteti meg: a közigazgatási hierarchiában nem kapcsolódnak hozzájuk különleges funkciók (mint a megyei jogú városok és járásközpontok esetén).

Egyéb tércategóriák a célterületen:

- Városi jogállású település 9 található a célterületen: Aba, Adony, Bodajk, Csákvár, Ercsi, Polgárdi, Pusztaszabolcs, Rácalmás, Velence
- Agglomerációk:
  - Székesfehérvári nagyvárosi településeggyüttes
  - Dunaújvárosi nagyvárosi településeggyüttes
- Önálló polgármesteri hivatalt fenntartó önkormányzat a 78 településből 25: Aba, Baracska, Bodajk, Ercsi, Etyek, Kulcs, Lovasberény, Mány, Mezőfalva, Nagyvenyim, Pákozd, Pázmánd, Perkáta, Polgárdi, Pusztaszabolcs, Pusztavám, Rácalmás, Ráckeresztúr, Sárosd, Sárszentmihály, Seregélyes, Szabadbattyán, Szabadegyháza, Tordas, Velence
- Közös önkormányzati hivatalt fenntartó települések székhelyei (20 település): Adony, Bakonycsernye, Baracs, Csákvár, Csókakő, Fehérvárcsurgó, Felcsút, Iszkaszentgyörgy, Iváncsa, Jenő, Káloz, Kápolnásnyék, Kincsesbánya, Sárkeresztes, Sukoró, Szár, Tác, Úrhida, Vál, Zámoly
- Közös önkormányzati hivatalt fenntartó települések, ám nem székhelyei a közös önkormányzati hivatalnak (33 település): Alcsútdoboz, Bodmér, Csabdi, Gánt, Óbarok, Tabajd, Újbarok, Vértesacsa, Vértesboglár, Beloiannis, Besnyő, Kisapostag, Nadap, Vereb, Zichyújfalu, Gyúró, Kajászó, Balinka, Csákberény, Füle, Isztimér, Magyaralmás, Nagyveleg, Söréd, Bakonykúti, Csór, Csósz, Kőszárhegy, Moha, Nádasdladány, Pátka, Sárkeszi, Soponya
- A célterületen nincs szabad vállalkozási zóna.
- A célterületen létrejött Duna-mente – Fejér vármegye különleges gazdasági övezethez tartozó települések: Rácalmás, Iváncsa, Adony, Kulcs,
- Egyik település sem tartozik Világörökségi helyszín védőövezetébe.
- Világörökségi Várományos Helyszínek a célterületen:
  - A római birodalom határai –A dunai limes magyarországi szakasza: Baracs, Kisapostag, Rácalmás, Ercsi, Kulcs, Adony
- Magyarországi tájházak hálózata (Fejér vármegye) a célterületen: Sárreiti Tájház – Füle; Tabajdi faluház
- Egyik település sem tartozik nemzeti parkhoz.

MEZŐFÖLD PROGRAM (DÉL-FEJÉR)

4. ábra A "Mezőföld Program (Dél-Fejér)" forrásfelhasználási mód áttekintő térképe || Forrás: saját szerkesztés

Területi fókusz: 22¹⁴ település, három járásban

Két kedvezményezett járás, a komplex programmal fejlesztendő Sárbogárdi járás és a fejlesztendő Enyingi járás a kedvezményezett járások besorolásáról szóló 290/2014. (XI. 26.) Korm. rendelet szerint, valamint a Közép-Duna Menti Kiemelt Térség Dunaújvárosi járásba tartozó 3 településével kiegészülve (Daruszentmiklós, Előszállás, Nagykarácsony), az Országgyűlés 12/2020. (V. 5.) OGY határozata a Közép-Duna Menti Kiemelt Térség területi lehatárolásáról alapján. A forrásfelhasználási mód magában foglalja a megye komplex programmal fejlesztendő járását, amely így külön forrásfelhasználási módként nem jelenik meg. A vármegyei Integrált Területi Program kiemelt figyelmet fordít a Sárbogárdi komplex programmal fejlesztendő járásra és az Enyingi fejlesztendő járásra, kiegészülve a Közép-Duna Menti Kiemelt Térség előző kategóriákba nem tartozó 3 településével, külön forrásfelhasználási mód keretében (Mezőföld Program). Emellett a településdifferenciálásnál is kiemelt szempont a „Leszakadással veszélyeztetett települések” kategóriája (ld. az „5. A projektkiválasztás az FVITP 2021-2027 alapján – településdifferenciálás” fejezetet).

- Enyingi járás: Dég, Kisláng, Lajoskomárom, Lepsény, Mátyásdomb, Mezőkomárom, Mezőszentgyörgy, Szabadhídvég
- Sárbogárdi járás: Alap, Alsószentiván, Cece, Hantos, Igar, Mezőszilas, Nagylók, Sáregres, Sárkeresztúr, Sárszentágota, Vajta

¹⁴ Enying és Sárbogárd járásközpontok a „Fejlesztési cél - Vármegye által kijelölt (nem FVS) városok fejlesztése forrásfelhasználási mód” célterület alá tartoznak.

- Dunaújvárosi járás: Daruszentmiklós, Előszállás, Nagykarácsony

A célterület rövid ismertetése

Mezőföld Fejér vármegye déli, fejlesztendő térsége az Észak-Tolna és Északkelet-Somogy határos területeivel együtt az ország egyik egységes belső perifériája, ahol gyenge a centrumok foglalkoztatási funkciója, kedvezőtlen a gazdasági szerkezet, valamint a belső kapcsolatok erőtlene. A vármegye ezen része a két kedvezményezett járás: a komplex programmal fejlesztendő Sárbogárdi járás és a fejlesztendő Enyingi járás a kedvezményezett járasok besorolásáról szóló 290/2014. (XI. 26.) Korm. rendelet szerint.

A térségből 8 település (Alap, Alsószentiván, Cece, Daruszentmiklós, Előszállás, Nagykarácsony, Sáregres, Vajta) része a Közép-Duna menti kiemelt térségnek. A vármegye peremvidékén elhelyezkedő, járásszékhelyek nélküli térség fejlesztéspolitikai szempontból önállóan nem értelmezhető, ezért képezi részét a Mezőföld Program célterületnek. A térség települései demográfiai szempontból kedvezőtlen helyzetben vannak a Mezőföld egészéhez hasonlóan, hiszen az átlagosnál intenzívebb természetes fogyás és előregedés mellett folyamatos elvándorlás is jellemző. Fontos feladat a befektetés-ösztönzés segítése, különösen az élelmiszeriparban, a szociális gazdaság, a helyi gazdaság fejlődésének támogatása.

A faj- és fajtaszegény, intenzív, nagytáblás agrártermelés alacsony élőlétszám-igényű, így ezekben a jó agrárpotenciállal rendelkező kiterjedt térségekben foglalkoztatási problémákat okoz. E potenciál vidékfejlesztési szerepének erősítése érdekében speciális helyi termékek termesztése, a háztáji gazdaságok fejlesztése, a termékfeldolgozás bővítése, illetve halgazdaságok fejlesztése és az ezekre épülő agrárvertikum felépítése célszerű, a rövid ellátási láncok (REL) fejlesztésével. Így egyrészt a helyi, másrészt a környező turisztikai és ipari központok (Velencei-tó, Kelet-Balaton, Duna-mente) egészséges élelmiszerekkel való ellátásában is szerephez juthat.

A leszakadó térségekben, településeken a társadalmi felzárkóztatás érdekében speciális képzési területekre és innovatív foglalkoztatási formák bevezetésére van szükség. A roma népesség aránya a vármegyében nem mondható magasnak, azonban azokon a településeken, ahol ez jellemző, a felzárkóztatás érdekében megkerülhetetlen a kérdés komplex kezelése.

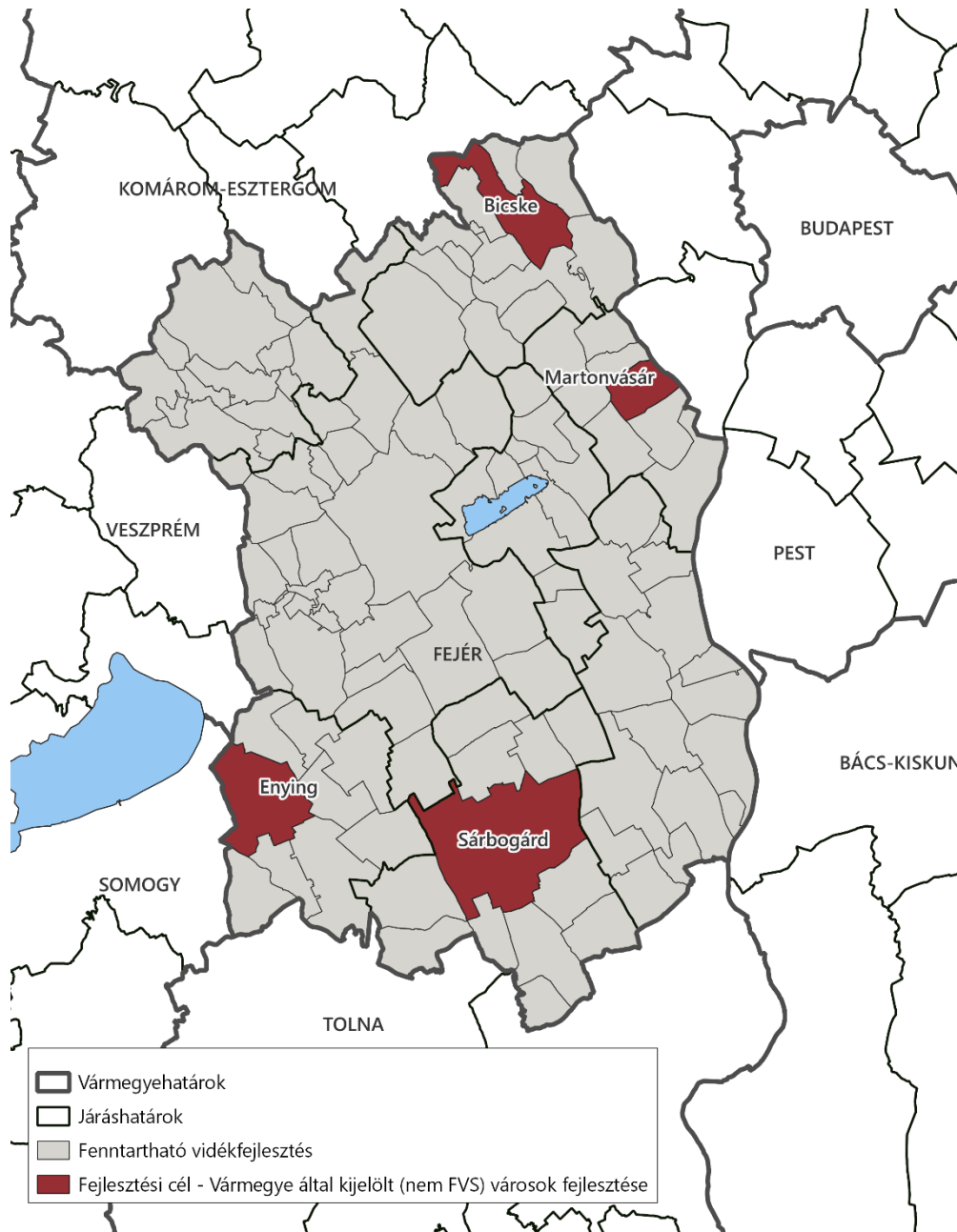
Egyéb tércategóriák a célterületen:

- Városi jogállású település a célterületen Enying és Sárbogárd járásközpontok – ezen települések a „Fejlesztési cél - Vármegye által kijelölt (nem FVS) városok fejlesztése forrásfelhasználási mód” célterületbe tartoznak.
- Agglomerációk:
  - Székesfehérvári nagyvárosi településeggyüttes tagja az alábbi 3 település: Nagylók, Sárkeresztúr, Sárszentágota
- Önálló polgármesteri hivatal fenntartó önkormányzat a 22 településből összesen hat: Dég, Előszállás, Kisláng, Lajoskomárom, Lepsény, Sárkeresztúr
- Közös önkormányzati hivatal fenntartó települések székhelyei (5 település): Alap, Cece, Mezőszentgyörgy, Mezőszilas, Nagylók
- Közös önkormányzati hivatal fenntartó települések, ám nem székhelyei a közös önkormányzati hivatalnak (11 település): Alsószentiván, Daruszentmiklós, Hantos, Igar, Mátyásdomb, Mezőkomárom, Nagykarácsony, Sáregres, Sárszentágota, Szabadhídvég, Vajta
- A célterületen szabad vállalkozási zóna az enyingi és sárbogárdi járás összes települése – ám a dunaújvárosi járás három települése (Daruszentmiklós, Előszállás, Nagykarácsony) nem az.
- Egyik település sem tartozik Világörökségi helyszín védőövezetébe.

- Magyarországi tájházak hálózata (Fejér vármegye) a célterületen: Cecei Tájház – Cece; Tájház – Középbogárd; Mezőföldi Tájház –Dég
- Egyik település sem tartozik nemzeti parkhoz.

FEJLESZTÉSI CÉL - VÁRMEGYE ÁLTAL KIJELÖLT (NEM FVS) VÁROSOK FEJLESZTÉSE FORRÁSFELHASZNÁLÁSI MÓD

5. ábra "Fejlesztési cél - Vármegye által kijelölt (nem FVS) városok fejlesztése forrásfelhasználási mód" városai || Forrás: saját szerkesztés

- Területi fókusz: Fejér vármegye járásközpontjai közül a négy kisebb lélekszámú település

A célterület rövid ismertetése

A „Fejlesztési cél - Vármegye által kijelölt (nem FVS) városok fejlesztése forrásfelhasználási mód” azon városok körét takarja, amelyek járásközpontok ugyan, de az elfogadott TOP Plusz-ban meghatározott városkijelölési elvek alapján már nem tartoznak bele a Fenntartható városfejlesztés körébe. Ezen városok a vármegye nyolc járásközpontja közül a lakosságszámot tekintve kisebb városok. E város csoport is sokszínű, Bicske és Martonvásár szerepe jelentős a térségük dinamizálásában. Sárbogárd és Enying a rurális, periférikus helyzetű déli térség gyenge

centrumfunkciójú központjai, amelyek megerősítése szükséges ahhoz, hogy térségükre is húzó hatást tudjanak kifejteni.

KIEMELT KEDVEZMÉNYEZETTI FORRÁSFELHASZNÁLÁSI MÓD

- *TOP_Plusz-1.1.1 „Klímatudatosság, éghajlatváltozáshoz való alkalmazkodás” (500 000 000 forint)*
Az elfogadott TOP Plusz alapján bekerült új konstrukció keretében az éghajlatváltozáshoz történő alkalmazkodásra való felkészülést segítő beavatkozások támogathatóak, vármegyei koordinációval, mely indokolja a téma terület kiemelt eljárásrend szerinti megvalósítását. A felhívásra a TOP_Plusz-6.1.2 „4 és 5 számjegyű utak fejlesztése című felhívásról kerül az 500 000 000 forint átcsoportosításra.
- *TOP_Plusz-6.1.2 „4 és 5 számjegyű utak fejlesztése” (2 275 500 000 forint):*
Minőségi fejlesztést igényel a vármegye alsórendű úthálózatának jelentős része. A fejlesztések célja, hogy a települések munkavállalói számára a betelepülő vállalkozások és a fejlesztett üzleti infrastruktúra elérhetősége javuljon.
A Magyar Közút Nonprofit Zrt. a Fenntartható városfejlesztés forrásfelhasználási módra allokált 1 087 500 000 forint összegre is jogosult alacsonyabb rendű úthálózati infrastruktúra fejlesztéseket tervezni.
- *TOP_Plusz-3.1.1 „Megyei foglalkoztatási-gazdaságfejlesztési együttműködések” (Fejér Megyei Önkormányzat, 3 301 000 000 forint)*
A TOP keretében kialakult vármegyei szintű foglalkoztatási-gazdaságfejlesztési együttműködés (paktum) folytatása. Térség-specifikus foglalkoztatási-gazdaságfejlesztési együttműködések ösztönzése (pl. helyi termék- vagy szolgáltatásfejlesztés, szociális gazdaság fejlesztése, befektetés-ösztönzés), Munkaerőpiaci programok, a célcsoport képzéséhez, foglalkoztatásához, foglalkoztatást elősegítő szolgáltatásához kapcsolódó tevékenységek (pl. munkaerőpiaci alkalmazkodás támogatása, bértámogatás, vállalkozóvá válást elősegítő támogatás, munkaerő-mobilitási akciók, kezdeményezések támogatása).
- *TOP_Plusz-3.1.3 „Helyi humán fejlesztések” – Vármegyei felzárkózás-politika és identitás (Fejér Vármegyei Önkormányzat, várhatóan 448 000 000 forint)*
A projekt célja egyrészt a vármegyei szinten kialakult felzárkózás-politikai együttműködések és koordinációs rendszer továbbfejlesztése a meglévő szolgáltatások összehangolása és a szolgáltatási hiányok felszámolása érdekében, az EFOP-1.6.3 intézkedés keretében elindult fejlesztés folytatásával. Másrészt a vármegyei identitás és társadalmi kohézió erősítése a közösségek kezdeményező- és cselekvőképességének fejlesztésével, a közösségi szerepvállalás és a térséghez való kötődés erősítésével, a TOP-5.3.2 intézkedés keretében elindult fejlesztés folytatásával. Jelentősen hozzájárul egyfelől a Népeség megtartása és munkaerő minőségi fejlesztése és a Területi különbségek mérséklése, jobban összetartó, szociálisan érzékenyebb vármegye stratégiai célok eléréséhez, másfelől a Helyi identitás és közösségek megerősítése stratégiai cél eléréséhez, melyek szintén alátámasztják kiemelt kezelésének igényét.
- *TOP_Plusz-3.3.3 „Köznevelési infrastruktúra fejlesztése” (tankerületi központok, 2 265 000 000 forint)*
A forrásfelhasználásban a köznevelési intézmények felújítása, korszerűsítése, átalakítása, bővítése, többfunkcióssá tétele, műszaki színvonalának emelése és kapcsolódó eszközbeszerzés lesz támogatható. A vármegyei keret 100%-a tankerületi központokra kerül

allokálásra, települési önkormányzatok, mint tulajdonosok nem jogosultak támogatási kérelem benyújtására.

A tankerületi központok a Fenntartható városfejlesztés forrásfelhasználási módra allokalált 2 186 000 000 forint összegre is jogosultak köznevelési infrastruktúra fejlesztéseket tervezni a TOP_Plusz-3.4.1 „Fenntartható humán infrastruktúra” konstrukción belül.

- *TOP_Plusz-6.1.4-21 „Aktív turizmus fejlesztése” (1 215 165 644 forint):*
Új felhívás került betervezésre, mely korábban a Fejlesztési cél: „Aktív turizmus fejlesztése” forrásfelhasználási módon szerepelt. A vármegye kisebb földrajzi egységekre történő szétbontása nem indokolt, az alábbiak miatt.

Fejér vármegye fontos célja, hogy a Budapest környéke turisztikai térség mellett a vármegye többi részének fejlesztésére is kiemelt figyelmet fordítson, átjárhatóvá és megismerhetővé téve a vármegye ismert és kevésbé ismert turisztikai adottságait, hálózatos formában. Ez azért is indokolt, mert ezen térségekben csak alacsony számú és költségvetésű projektötlet merült fel az előzetes felmérések alapján és azok egy része nem illeszthető a vonatkozó pályázati felhívás támogatható területeihez, holott mind természeti, mind kulturális örökség szempontjából gazdag kínálattal rendelkeznek. A jelzett projektötletek jellemzően a 6.1.3 „Helyi és térségi turizmusfejlesztés” konstrukcióhoz illeszkednek, pl. kerékpárutak építése. Emiatt szükséges vármegyei szinten koordinálni és megvalósítani egy hálózatos, több állomásos, az egész vármegyét lefedő komplex aktív turisztikai fejlesztést, folyamatosan egyeztetve. Lehetséges konzorciumi partnerek: Fejér Vármegyei Önkormányzat, érintett térségi fejlesztési tanácsok és települések, Aktív- és Ökoturisztikai Fejlesztési Központ (AÖFK), érintett szakági partnerek (pl. sportszövetségek). A források felhasználásának koordinációjában közreműködik az AÖFK. A keretösszeg ezért részben vármegyei szinten, kiemelt eljárásrendben kerülhet felhasználásra. A másik rész a „Fejlesztési cél - aktív turizmus fejlesztése forrásfelhasználási mód” keretében, sztenderd eljárásrend szerint használható fel.

A keretösszeg egy részének kiemelt eljárásrendben történő felhasználása biztosítja, hogy a vármegyei fejlesztések során elkerüljük a párhuzamos tevékenységeket és garantáljuk, hogy a megvalósuló beruházások nem pontszerű fejlesztések legyenek, hanem

- azonos arculattal rendelkező,
- szakmai szempontok figyelembevételével készült,
- a teljes vármegyei turisztikai hálózati elemeit megalkotó,
- egységes marketing és kommunikációs tevékenységgel népszerűsíthető,
- egymással együttműködve üzemelő helyszínekből álló útvonalfejlesztések jöjjenek létre.

A kiemelt eljárásrendnek köszönhetően a vármegyei keret felhasználása úgy történik meg, hogy a különböző túratípusok (gyalogtúra, kerékpártúra, vízitúra, lovaglás) kedvelőit egyszerre kiszolgáló infrastruktúra fejlesztések jöjjenek létre, azokon a kiemelt helyszíneken, amelyeket ezen aktív szabadidős szakágak használnak. Az egymástól függetlenül fejlesztett, csupán egy túratípust érintő helyszínek helyett így olyan fejlesztések jönnek létre, ahol a turisták válhatnak a különböző túratípusok között, megpihenhetnek, információt szerezhetnek, biztonságos és színvonalas körülmények között tölthetik szabadidejüket.

A Fejér Vármegyei Önkormányzat célja, hogy a teljes vármegyét behálózó, illetve a vármegye határain túlnyúló, országos jelentőségű útvonalhálózatok fejlesztése valósuljon meg, a térségbe érkező aktív turisták pedig egységesen magas szolgáltatási színvonallal találkozzanak a teljes régióban. A kiemelt eljárásrendben lefolytatott eljárás azt garantálja, hogy a vármegyében megvalósuló összes beruházás megfeleljen a Nemzeti Aktív Turisztikai Stratégiában meghatározott fejlesztési irányelveknek és stratégiai céloknak.

Fejér vármegye természeti, táji, épített környezeti értékei révén az idegenforgalom számára kedvező vonzerő-kínálattal rendelkezik. A kulturális örökség dominanciája jellemző, amely köré a rendszeres jelleggel megtartott rendezvények fonódnak. Másodikként a természeti, tájképi értékek sorakoznak fel, amelyre az aktív turizmus és a kapcsolódó szolgáltatások épülnek. A vármegye egyik fontos célja, hogy a Budapestről és agglomerációjából érkező turisták tartózkodási idejének és költési hajlandóságának növekedését ki tudja használni, a tájképi, terepi adottságokon alapuló, az aktív szabadidő eltöltésére alkalmas helyszínek és módok fejlesztésével (elsősorban kerékpáros, természeti-öko, gyalogos, illetve lovas vagy éppen vízi túratípusok). Ezek a fejlesztések javítják a vidéki munkalehetőségeket, illetve kedvezően hatnak a helyi gazdasági folyamatokra is.

A források felhasználásának koordinációjában közreműködik az Aktív- és Ökoturisztikai Fejlesztési Központ. A beavatkozás a vármegye egész területére érvényes a Fenntartható városfejlesztés alá tartozó városok kivételével (ahonnan konzorciumi tagok csatlakozhatnak a jellemzően hálózatos projektekhez).

FEJLESZTÉSI CÉL - AKTÍV TURIZMUS FEJLESZTÉSE

Új felhívás került betervezésre TOP_Plusz-6.1.4-21 „Aktív turizmus fejlesztése” címmel. A keretösszeg részben megyei szinten, standard eljárásrendben kerülhet felhasználásra (1 215 165 644 forint), melyet a „Fejlesztési cél – aktív turizmus fejlesztése” megnevezésű forrásfelhasználási módra szükséges betervezni. Ezen forrásfejlesztési mód keretében jellemzően a nem vármegyei szintű koordinációt igénylő fejlesztések támogatását kívánjuk elősegíteni.

Fejér vármegye természeti, táji, épített környezeti értékei révén az idegenforgalom számára kedvező vonzerő-kínálattal rendelkezik, mely megállapítás már a kiemelt kedvezményezett forrásfelhasználási módnál is bemutatásra került. A kulturális örökség dominanciája jellemző, amely köré a rendszeres jelleggel megtartott rendezvények fonódnak. Másodikként a természeti, tájképi értékek sorakoznak fel, amelyre az aktív turizmus és a kapcsolódó szolgáltatások épülnek. A vármegye egyik fontos célja, hogy a Budapestről és agglomerációjából érkező turisták tartózkodási idejének és költési hajlandóságának növekedését ki tudja használni, a tájképi, terepi adottságokon alapuló, az aktív szabadidő eltöltésére alkalmas helyszínek és módok fejlesztésével (elsősorban kerékpáros, természeti-öko, gyalogos, illetve lovas vagy éppen vízi túratípusok). Ezek a fejlesztések javítják a vidéki munkalehetőségeket, illetve kedvezően hatnak a helyi gazdasági folyamatokra is.

A források felhasználásának koordinációjában közreműködik az Aktív- és Ökoturisztikai Fejlesztési Központ. A beavatkozás a vármegye egész területére érvényes a fenntartható városfejlesztés alá tartozó városok kivételével (ahonnan konzorciumi tagok csatlakozhatnak a projektekhez).

5. A PROJEKTKIVÁLASZTÁS AZ FVITP 2021-2027 ALAPJÁN – TELEPÜLÉSDIFFERENCIÁLÁS

A településdifferenciálás célja, hogy segítse a projektkiválasztást az Integrált Területi Programban. Ahogy a területi kiválasztási kritériumok, úgy a településdifferenciálás is egy-egy témakör és területegység kapcsán meglévő kiírások jobb forráselosztását támogatja, orientálhatja a támogatási kérelmeket és elősegíti az értékelésüket. ezzel segítve a vármegyék feladatát.

A településdifferenciálás az egyik eszköze lehet annak, hogy egyes források azon településeknél koncentrálódjanak, ahol ezek a projektek a legnagyobb hatást képesek elérni. Az így meghatározott szempontok elősegítik a források koncentrálását, a települések közötti forrásverseny negatív hatásainak mérséklését, a döntések megalapozottabbá és objektívabbá tételét.

Fontos kiemelni, hogy az itt bemutatott település tipizálás az egyes támogatási kérelmek értékelésénél kerül felhasználásra (területspecifikus mellékletekben specifikálva), ahol a források minél jobb hasznosulása, a minél magasabb hatékonysága, továbbá a rászorultság egyaránt fontos szempont a kiválasztásnál. Mindezek mellett a település tipizálás alapján adható maximális pontszám csak egy részét teszi ki az összpontszámnak, és nem haladja meg annak 20%-át.

TELEPÜLÉSDIFFERENCIÁLÁSI SZEMPONTOK

A településdifferenciálás során a vármegye három főbb szempont keretében a települések tizennégy adottságát vizsgálta. Ezek összefoglalóan az alábbi táblázatban láthatók. A települések minden mutató kapcsán egy pontszámot kaptak és ezek összesítése alapján alakult ki a teljes megyei településdifferenciálási keretrendszer, a településtipizálás alapja. A településdifferenciáláshoz tartozó adatok és a módszertan pontos számadatait bemutató adatbázis a Fejér Vármegye Integrált Területi Program 2021-2027 mellékletét képezik¹⁵.

Demográfia maximálisan 45 pont	Lakónépesség száma – 2019
	Lakónépesség változás 2015-2019 (%)
	Öregedési index 2019
	Természetes szaporodás 2019 (‰)
	Vándorlási különbözet 2019 (‰)
	Tényleges szaporodás 2019 (‰)
Gazdaság maximálisan 45 pont	1 főre jutó SZJA – 2019
	1000 lakosra jutó SZJA adófizető 2019
	Iparüzési adó
	Idegenforgalmi adó
	Munkanélküliségi ráta 2019
	Munkanélküliségi ráta változása 2015-2019
Elérhetőség maximálisan 10 pont	Saját járásszékhely elérési ideje közúton a leggyorsabb úton 2019 (perc)
	Legközelebbi autópálya-csomópont elérési ideje közúton a leggyorsabb úton 2019 (perc)

Demográfia: Lakónépesség 2019

A megyei települések 2019-es lakónépességi adatai alapján 2-től 10 pontig terjedő intervallumban kaptak pontokat, az alábbiak szerint: 0-500 fő → 2 pont; 501-1000 fő → 4 pont; 1001-5000 fő → 6 pont; 5001-10000 fő → 8 pont; 10001 fő felett → 10 pont

Demográfia: Lakónépesség változás 2015-2019 (%)

¹⁵ Tekintettel arra, hogy a településdifferenciálás eredményei már megjelent TOP Plusz felhívások területspecifikus mellékleteiben szereplő értékelési szempontok alapját is képezik, valamint arra, hogy a komplex mutatórendszer részben egymással összefüggő mutatókat is figyelembe vesz, melyek esetében fontos, hogy azonos időpontban érvényes adatokat használjon, a mutatórendszerhez tartozó adatok (pl. lakosságszám) nem kerültek frissítésre, a településdifferenciálás egységesen 2019-es adatokra épül.

A megyei települések a 2015-2019 közötti lakónépességszám változásuk arányában vettek részt a pontozásban. A 95% alatti lakónépesség változás (tehát csökkenés) esetén 2 pont; 95-98% között 4 pont; 98-102% között 6 pont; 102-105% között 8 pont; míg 105% felett 10 pont járt az adott településnek.

Demográfia: Öregedési index 2019

A megyei települések a számított öregedési index (száz gyermekkorúra jutó időskorú) alapján kaptak pontszámokat. 160% felett 2 pont, 120-160% között 4 pont, 100-120% között 6 pont, 80-100% között 8 pont, 80% alatt 10 pontot kaptak a települések.

Demográfia: Természetes szaporodás 2019 (‰)

A megyei települések pontokat kaptak a természetes szaporodás mutatószám alapján is. Itt -10‰ alatt 1 pont, -10- -4‰ között 2 pont, -4-0‰ között 3 pont, 0-4‰ között 4 pont, 4‰ felett 5 pont járt.

Demográfia: Vándorlási különbözet 2019 (‰)

A települések vándorlási különbözete is 1-5 pont közötti számozást kapott. Mínusz 15‰ alatt 1 pont, -15- -4‰ között 2 pont, -4-4‰ között 3 pont, 4-10‰ között 4 pont, 10‰ felett 5 pont járt.

Demográfia: Tényleges szaporodás 2019 (‰)

A települések tényleges szaporodás mutatója is 1-5 pont közötti számozást kapott. Mínusz 15‰ alatt 1 pont, -15- -4‰ között 2 pont, -4-4‰ között 3 pont, 4-10‰ között 4 pont, 10‰ felett 5 pont járt.

Gazdaság: 1 főre jutó SZJA 2019

Az első gazdasági szempontú mutatószám az egy főre jutó személyi jövedelemadót vizsgálta a települések körében, a mutatószám ezer forintban mér. 1500 alatt 2 pont, 1500-1700 között 4 pont, 1700-1900 között 6 pont, 1900-2100 között 8 pont, míg 2100 fölött 10 pont került kiosztásra egy település számára.

Gazdaság: 1000 lakosra jutó SZJA adófizető 2019

Egy másik gazdasági szempontú vizsgálati elem volt az ezer főre jutó személyi jövedelemadót fizetők száma. 530 fő alatt 2 pont, 530-560 között 4 pont, 560 fölött pedig 6 pont járt.

Gazdaság: Iparűzési adó 2019

További mutatószám az iparűzési és az idegenforgalmi adó párosa volt. Az IPA (helyi önkormányzatok helyi adó bevételeiből az iparűzési adó, 2019-es adat, forintban számolva) esetén 10 millió alatt 2 pont, 10-50 millió között 4 pont, 50 és 100 millió között 6 pont, 100 millió és 1 milliárd között 8 pont került kiosztásra. Egymilliárd felett 10 pontot kapott az adott település.

Gazdaság: Idegenforgalmi adó 2019

Az idegenforgalmi adó (IFA, helyi önkormányzatok helyi adó bevételeiből az idegenforgalmi adó, 2019-es adat, forintban számolva) esetén a bevétel nélküliek 2 pontot, 100 ezer forint bevétel 4 pontot, 100 ezer és egymillió között 6 pontot, egymillió és tízmillió között 8 pontot, míg 10 millió fölött 10 pontot kaptak a települések.

Gazdaság: Munkanélküliségi ráta 2019

A munkanélküliségi ráta mutató kapcsán a települések 2 és 6 pont között kaphattak: 5 fölötti eredmény esetén 2 pont járt, 2,5-5 közötti eredmény esetén 4 pont, míg 2,5 alatti eredmény esetén 6 pont járt.

Gazdaság: Munkanélküliségi ráta változása 2015-2019

A munkanélküliségi ráta változása is bekerült a településdifferenciálásba. Ezen esetben a változatlan (vagy növekvő) ráta 2 pontot, mínusz kettes csökkenésig 4 pont, míg mínusz 2 vagy alatta esetén 6 pont járt egy adott településnek.

Elérhetőség: Saját járasszékhely elérési ideje közúton a leggyorsabb úton 2019 (perc)

A településdifferenciálás harmadik szempontja az elérhetőség volt. Az első mutatószám az adott települést vizsgálva azt mutatta meg, hogy a településről az adott járasszékhelyig közúton a legrövidebben hány perc alatt lehet eljutni. Egytől ötig kaphattak a települések pontszámokat, 25 vagy több perc esetén 1 pont, 15-25 perc között 2 pont, 10-15 perc között 3 pont, 1-10 perc között 4 pont járt, míg 0 perc (tehát a járásközpont) esetén 5 pont járt.

Elérhetőség: Legközelebbi autópálya-csomópont elérési ideje közúton a leggyorsabb úton 2019 (perc)

A második mutatószám az adott települést vizsgálva azt mutatta meg, hogy a településről a legközelebbi autópálya-csomópontig közúton a legrövidebben hány perc alatt lehet eljutni. Egytől ötig kaphattak a települések pontszámokat, 25 vagy több perc esetén 1 pont, 15-25 perc között 2 pont, 10-15 perc között 3 pont, 1-10 perc között 4 pont járt, míg 0 perc (tehát a járásközpont) esetén 5 pont járt.

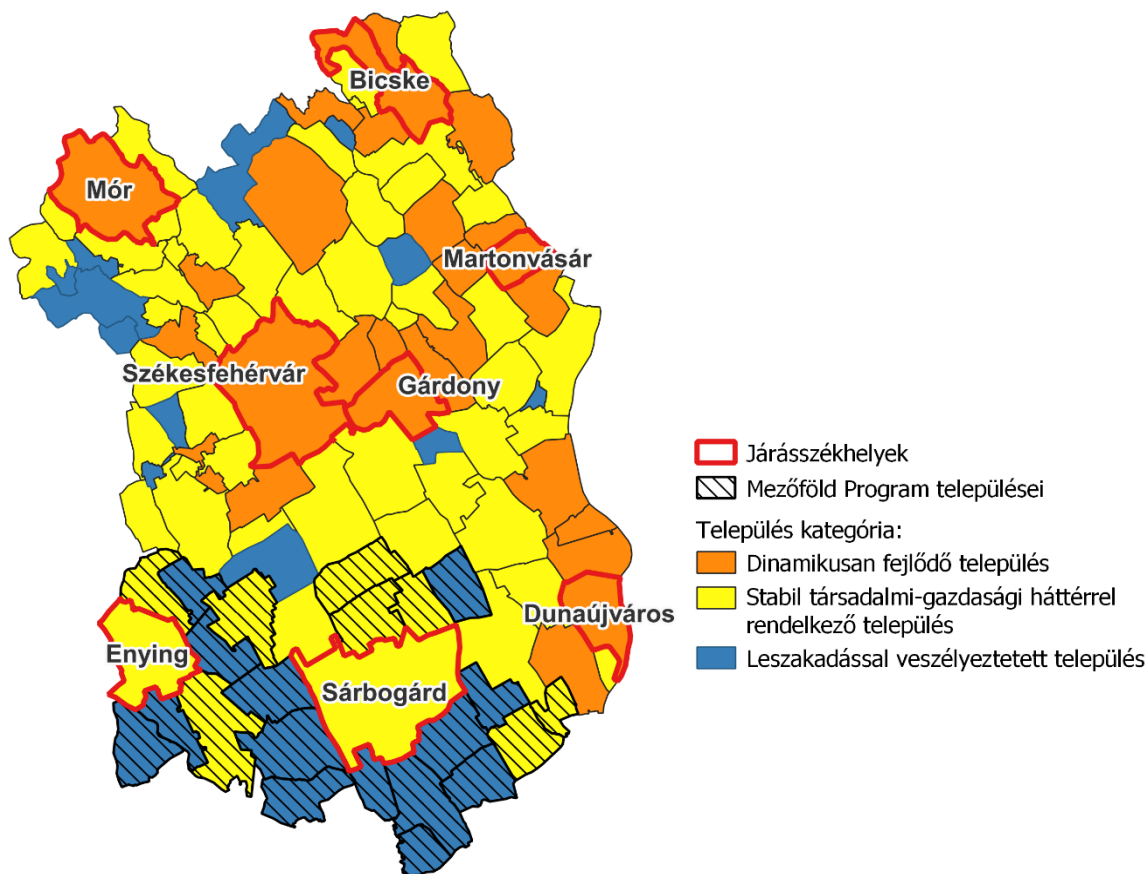
TELEPÜLÉSI KATEGÓRIÁK

Az itt bemutatott szempontok és az ahhoz rendelt mutatók kapcsán minden település olyan pontszámot kapott, amely kiszámolható volt az adott jelzőszám és pontozási beosztás alapján. Ezen pontszámok összesítése után előállt egy települési sorrend. A sorrendet megvizsgálva három települési kategória felállítására került sor:

- **Dinamikusan fejlődő települések:** a maximális 100 ponthoz képest minimálisan 65 pontot elért települések. Ez összességében 30 települést jelentett.
- **Stabil társadalmi-gazdasági háttérrel rendelkező települések:** a maximum 64 pontot, de minimum 51 pontot elért települések köre. Ez összességében 53 település.

- **Leszakadással veszélyeztetett települések:** huszonöt olyan település volt, amely 49 vagy kevesebb pontot ért el a településdifferenciálás során felállított keretrendszerben.

Településdifferenciálás

6. ábra Településdifferenciálás településkategóriáinak áttekintő térképe || Forrás: saját szerkesztés

A település tipizálás eredménye jól tükrözi a vármegye térszerkezeti jellegzetességeit. A hátrányosabb helyzetű Mezőföld települései jelentős részben a „Leszakadással veszélyeztetett települések” kategóriába tartoznak, és a Sárbogárdi és Enyingi járások egyetlen települése sem része a „Dinamikusán fejlődő” települési körnek. A fejlettebb északi és Duna-menti térségek települései ugyanakkor döntően a „Dinamikusán fejlődő települések” és a „Stabil társadalmi-gazdasági háttérrel rendelkező települések” kategóriák alá esnek. Az északi rész néhány előregedő kistelepülése ugyanakkor a „Leszakadással veszélyeztetett települések” kategóriába került. A 4. ábrán megjelenített térszerkezeten jól láthatóan kirajzolódik a megyeszékhely és a Velencei-tó térsége, valamint az M1, M6 és M7 autópályák által felűzött térségek, mint a vármegye legdinamikusabban fejlődő térségei. Ezzel szemben a vármegye déli részén szinte összefüggő belső periferiát alkot a leszakadással veszélyeztetett mezőföldi települések sora, mely a Mezőföld Program létjogosultságát, egyben a dél-fejéri térség felzárkóztatásának kiemelt jelentőségét is egyértelműen alátámasztja.

FENNTARTHATÓ VIDÉKFEJLESZTÉS TELEPÜLÉSEINEK DIFFERENCIÁLÁSA

Településkör adottságai

A Fenntartható vidékfejlesztés célterületének térségébe 78 települést tartozik, melyek lakónépessége 2019. év végi adatok alapján összesen 183.669 fő, ez Fejér megye lakosságának a közel a felét, 43,88%-át jelenti.¹⁶ A célterület hat járást érint, és kilenc városi jogállású település található itt (Aba, Adony, Bodajk, Csákvár, Ercsi, Polgárdi, Pusztaszabolcs, Rácalmás, Velence). A székesfehérvári (24) és a bicskei (14) járás adja a legtöbb települést a térségnek. 6000 fő feletti település Ercsi (7.985 fő), Polgárdi (6.908 fő) és Velence (6.787 fő), ezek a legnagyobb közösségek a célterületen, a túlnyomó többség azonban 1.000-4.000 fős népességgel bír – a legkisebbek Bakonykúti (162 fő), Bodmér (225 fő) és Újbarok (444 fő).

A lakónépesség szám változását 2014 és 2019 év vége között vizsgálva az látható, hogy a célterület települései kismértékben növekedtek: a hét évvel ezelőtti lélekszámhoz képest a 2019. év végi adatok átlagosan 3,75%-kal magasabbak, összességében 5.783-mal több ember él itt 2014-hez képest. Lakosságszám-arányosan a legnagyobb növekedés Sukoró, Velence, Nadap, Söréd, Bakonykúti esetén figyelhető meg, ezen településeken min. 20%-kal többen éltek 2019-ben, mint 2014-ben.

Az öregedési indexet tekintve a célterület településeinek többségére az elöregedés jellemző, fiatalodó korösszetételű lakosság mindössze 25 településen található. A legkedvezőbb mutatóval Úrhida (57%), Nadap (69%) és Tác (72%) rendelkezik, míg a leginkább elöregedő települések Kisapostag (192%), Gánt (219%) és Bodmér (245%). A népmozgalmat tekintve megállapítható, hogy a 78 település többségét természetes fogyás mellett pozitív vándorlási egyenleg jellemezte 2019-ben, a tényleges szaporodás összességében 46 település esetében volt pozitív, míg 32 településen negatív előjelű.

A gazdasági adatok közül az 1 főre jutó SZJA vonatkozásában a legmagasabb értékkel Sárkeresztes (2303 eFt), a legalacsonyabbal Gánt (1328 eFt) rendelkezik. Az iparűzési adó bevételt tekintve Rácalmás messze kiemelkedik a célterület települései közül, melyek összbevételének közel harmadát a Duna-menti település adta 2019-ben. Az idegenforgalmi adó esetében azonban Velence dominanciája még ennél is nagyobb volt, a 78 település összesített bevételének 77%-a itt realizálódott, miközben 53 település egyáltalán nem rendelkezett ilyen típusú bevétellel 2019-ben.

A foglalkoztatást tekintve a munkanélküliségi ráta 2019-ben Ercsirt (5,2%) leszámítva minden településen 5% alatti volt, 2015-höz képest pedig 70 településen csökkent a munkanélküliek aránya. Az elérhetőség szempontjából a célterület települései jellemzően kedvező helyzetben vannak, a saját járásszékhely Bakonykútit (31 perc) leszámítva mindenhol fél órán belül elérhető, autópálya-csomópontokat tekintve pedig 13 település is közvetlen lehajtóval rendelkezik, míg ilyen szempontból a legtávolabbi települések Nagyveleg (40 perc) és Bakonycsérnye (43 perc).

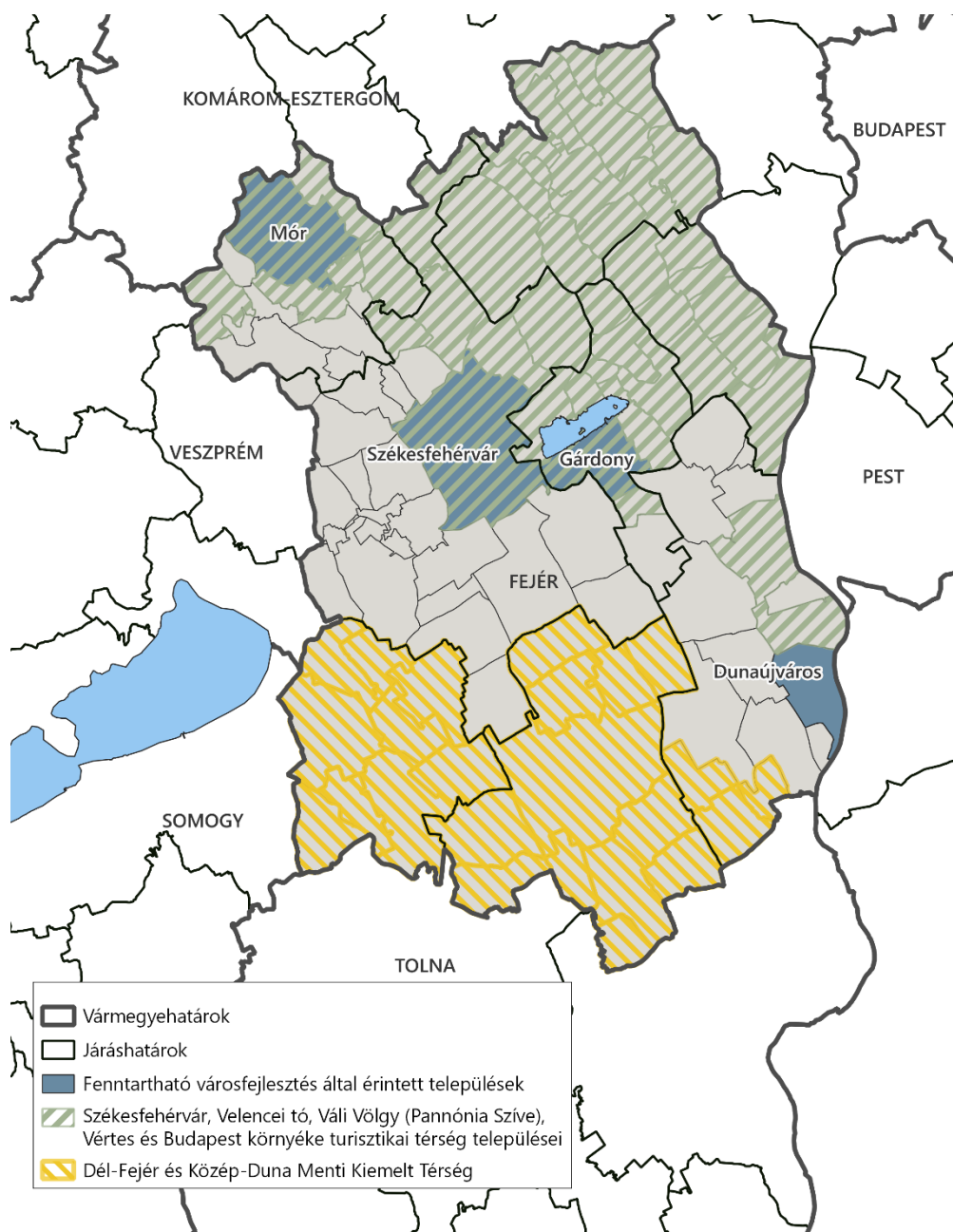
A vizsgált mutatók révén felállított 100 pontos rendszerben a Fenntartható vidékfejlesztés településeinek átlagpontszáma 60, összesen 24 település került a dinamikus fejlődő települések

¹⁶ A településdifferenciálás a 2020-2021 között lefolytatott tervezés során elérhető adatok alapján készült, a következő hét éves tervezési ciklusra (2021-2027). A felülvizsgálatok során az irányadó adatok továbbra is a tervezés során használt adatsorok, megőrzendő a tervezési anyagok integritását, az azokból levont megállapítások érvényességét.

közé, 43 a stabil társadalmi-gazdasági háttérrel rendelkező települések, 11 pedig a leszakadással veszélyeztetett települések közé tartozik.

Turisztikai alapú differenciálás

A „Fenntartható vidékfejlesztés” célterületen a településdifferenciálás egyik formája turisztikai alapú. Ezen települések által meghatározott területet két, egymással részben átfedő területi szerveződés adja: egyrészt a Velencei-tó és Térsége, Váli-völgy, Vértes Térségi Fejlesztési Tanács; másrészt a 429/2020. (IX. 14.) Korm. rendelet által meghatározott Budapest környéke turisztikai térség harminc Fejér vármegyei települése. A településdifferenciálás célja a turisztikai potenciálok területi koncentrációjából fakadó előnyök hasznosítása, az ilyen ágazati fejlesztések területi fókuszálása. A kiemelés a turizmusfejlesztés hangsúlyosságában, a természeti, kulturális és történelmi örökség ápolásában, azokhoz való hozzáférés javításában, a helyi környezet jobb megismerhetőségében, bemutathatóságában ölt testet. Ám mindemellett a térségben élők életfeltételeinek javítására, munkához jutásának elősegítésére és a térségek jövedelemtermelésének előmozdítására, az épített és természeti környezet fejlesztésének fenntartható fejlődés elveivel való megfelelő összhangjának megteremtésére, a közúti- és vízi közlekedés, a kerékpárutak, turistautak fenntartásának és fejlesztésének előmozdítására, elősegítésére is hangsúlyt helyez.

7. ábra A turisztikai alapú településdifferenciálás ábrázolása (zöld csíkozás) | Forrás: saját szerkesztés

Székesfehérvár; Velencei-tó, Váli-völgy (Pannónia Szíve); Vértes és az előbbi térségekhez nem besorolható, a Budapest környéke turisztikai térséghez tartozó Fejér vármegyei települések:

- **Székesfehérvár**
- Velencei-tó és Térsége, Váli-völgy, Vértes Térségi Fejlesztési Tanács: Alcsútdoboz, Bakonycsérnye, Baracska, Bicske, Bodajk, Bodmér, Csabdi, Csákberény, Csákvár, Csókakő, Etyek, Felcsút, Gánt, **Gárdony**, Gyúró, Kajászó, Kápolnásnyék, Lovasberény, Magyaralmás, Martonvásár, **Mór**, Nadap, Pákozd, Pátka, Pázmánd, Pusztavám, Sukoró, Szár, Tabajd, Tordas, Vál, Velence, Vereb, Vértesacska, Vértesboglár, Zámoly és Zichyújfalu (Komárom-Esztergom megyei tagtelepülések: Bajót, Bokod, Héreg, Nyergesújfalu, Oroszlány, Szárliget, Tarján, Várgesztes, Vértessomló)

- 429/2020. (IX. 14.) Korm. rendelet által meghatározott Budapest környéke turisztikai térség 30 Fejér vármegyei települése (azon települések kivételével, amelyek a fenti felsorolásban már szerepeltek): Adony, Ercsi, Óbarok, Rácalmás
- Pannónia Szíve térség fenti lehatárolásokban nem szereplő települései: Mány, Ráckeresztúr, Újbarok

MEZŐFÖLD PROGRAM TELEPÜLÉSEINEK DIFFERENCIÁLÁSA

Településkör adottságai

A Mezőföld Program célterületének térségébe 22 település tartozik, melyek lakónépessége 2019 év végi adatok alapján összesen 33.439 fő, ez Fejér vármegye lakosságának a közel 8%-át teszi ki. A célterület három járást érint (dunaújvárosi, sárbogárdi és enyingi), városi jogállású település nem található (Sárbogárd és Enying ugyanis a „Fejlesztési cél - Vármegye által kijelölt (nem FVS) városok fejlesztése” forrásfelhasználási mód alá tartozik), nagyközség viszont Előszállás, Lajoskomárom, Lepsény és Cece. 2500 fő feletti település Lepsény (2.965 fő), Cece (2.586 fő) és Kisláng (2511 fő), ezek a legnagyobb közösségek a célterületen, a túlnyomó többség azonban 800-2.000 fős népességgel bír – a legkisebbek Alsószentiván (607 fő), Sáregres (740 fő) és Mátyásdomb (751 fő).

A lakónépesség szám változását 2014 és 2019 év vége között vizsgálva az látható, hogy a célterület települései kis mértékben csökkentek: a hét évvel ezelőtti lélekszámhoz képest a 2019 év végi adatok átlagosan 3,3%-kal alacsonyabbak, összességében 926-tal kevesebb ember él itt 2014-hez képest. A legnagyobb csökkenés Vajta és Igar esetén figyelhető meg, ezen településeken min. 14%-kal kevesebben éltek 2019-ben, mint 2014-ben.

A korösszetételt tekintve a településeket 3 kivétellel előregedés jellemzi, a legkedvezőtlenebb helyzetben Alsószentiván (203%-os öregedési index érték) és Igar (207%) van, miközben Mezőszentgyörgyön a mutató értéke 86%, Kislángon pedig 80%. Kiemelkedően fiatalodó korösszetételű település az egész megyét tekintve Sárkeresztúr, ahol 100 fő 14 év alatti lakosra mindössze 32 fő 65 év feletti jut.

A népmozgalom szempontjából a térség települései változatos képet mutattak 2019-ben. Míg a természetes szaporodás csak 3 településen volt pozitív előjelű (Sárkeresztúr, Vajta, Kisláng), addig a vándorlási különbözetet tekintve a települések felére vándorlási többlet, felére pedig vándorlási veszteség volt jellemző. Összességében a tényleges szaporodás Sáregresen volt a legmagasabb (28%-os növekedés), Igar esetében pedig a legalacsonyabb (37%-os fogyás).

A gazdasági adatokat tekintve az 1 főre jutó SZJA szempontjából a térség összes települése a megyei átlag (1826 eFt) alatt volt 2019-ben, a legmagasabb érték Nagylókon (1805 eFt), a legalacsonyabb pedig Sárkeresztúron (867 eFt) volt. Az iparüzési adóból származó bevétel Lepsény kivételével (119 mFt) minden településen 100 millió Ft alatt volt a 2019-es adatok szerint, Sáregres, Alsószentiván és Vajta esetében a 10 millió Ft-ot sem érte el. Idegenforgalmi adó bevétellel a 22 település közül mindössze Vajta és Lajoskomárom rendelkezett.

A vármegye egészét tekintve a munkanélküliségi ráta értéke 2019-ben 2,9% volt, a Mezőföld Program összes települése ennél kedvezőtlenebb értékkel bír. Hantos és Lajoskomárom esetében a munkanélküliség mindössze 3,1%-os volt, Igaron viszont meghaladta a 8%-ot. Hozzá kell tenni ugyanakkor, hogy 2015-höz képest a mutató értéke utóbbi településen csökkent a legnagyobb mértékben, 7 százalékponttal.

A saját járásközpont elérhetőségét tekintve a célterület települései relatíve kedvező helyzetben vannak, a székhely települések minden esetben 25 percen belül elérhetők. Autópálya csomópont viszont mindössze 4 településről érhető el 15 percen belül, Igar esetében ez az érték már 36 perc.

Összességében a 100 pontos rendszerben a 22 település átlagpontoszáma mindössze 48 pont, és egyetlen település sem került a dinamikusan fejlődő települések csoportjába. A célterületen 8 stabil társadalmi-gazdasági háttérrel rendelkező település, valamint 14 leszakadással veszélyeztetett település található. Kiemelendő, hogy a vármegye déli határa menti települések szinte összefüggő, leszakadással veszélyeztetett térséget alkotnak.

Kiemelt vagy kedvezményes státuszról fakadó településdifferenciálás

A célterület egyik kedvezményezett járása a komplex programmal fejlesztendő Sárbogárdi járás¹⁷. A területen az alábbi települések találhatóak:

- Járásszékhely: Sárbogárd
- A kijelölt célterület települései: Alap, Alsószentiván, Cece, Hantos, Igar, Mezőszilas, Nagylók, Sáregres, Sárkeresztúr, Sárszentágota, Vajta

A célterület másik kedvezményezett járása a fejlesztendő Enyingi járás¹⁸. A területen az alábbi települések találhatóak:

- Járásszékhely: Enying
- A kijelölt célterület települései: Dég, Kisláng, Lajoskomárom, Lepsény, Mátyásdomb, Mezőkomárom, Mezőszentgyörgy, Szabadhídvég

Kiemelt térség a vármegyében a Közép-Duna Menti Kiemelt Térség, amelybe a vármegye 8 települése tartozik. Ezek az alábbiak:

- Sárbogárdi járás öt települése: Alap, Alsószentiván, Cece, Sáregres, Vajta
- Dunaújvárosi járás három települése: Daruszentmiklós, Előszállás, Nagykarácsony

A Sárbogárdi járás települései közül az 1186/2020. (IV.28.) Korm. határozat értelmében Sárkeresztúr résztvevője a Felzárkózó települések (FETE) programnak, míg Cece ugyanezen kormányhatározat értelmében a Kedvezményezett Települések Gazdaságélénkítő Programjának (GÉP) második ütemébe, Szabadhídvég pedig az 1057/2021. (II. 19.) Korm. határozat szerint a GÉP 3. ütemébe kapott besorolást. Az utóbbi kormányhatározat a GÉP további ütemeibe javasolja az Enyingi járásból Dég, Kisláng, Lajoskomárom és Mátyásdomb, a Sárbogárdi járásból pedig Igar, Mezőszilas, Sárszentágota és Vajta településeket.

¹⁷ A kedvezményezett járasok besorolásáról szóló 290/2014. (XI. 26.) Korm. rendelet szerint.

¹⁸ A kedvezményezett járasok besorolásáról szóló 290/2014. (XI. 26.) Korm. rendelet szerint.

6. A TERÜLETI KIVÁLASZTÁSI KRITÉRIUM RENDSZER SZÜKSÉGESSÉGE ÉS KAPCSOLATA AZ FVITP 2021-2027 DOKUMENTUMMAL

A VÁRMEGYEI DÖNTÉSHOZATAL RENDSZERE

Az Irányító Hatóság (IH) által értékelt támogatási kérelmeket a Fejér Vármegyei Önkormányzati Hivatalon belül elkülönült szervezeti egység, a Jogi, Hatósági, Kommunikációs és Pályázati Főosztály megvizsgálja a vármegye által meghatározott területi kiválasztási kritériumok alapján, majd előkészíti döntésre a vármegyei közgyűlés számára. A döntés-előkészítési feladatot ellátó munkatársak megfelelnek a közszolgálati tisztviselők képesítési előírásairól szóló 29/2012. (III. 7.) Korm. rendeletben meghatározott "Település-, terület- és vidékfejlesztési, település-üzemeltetési feladatkör" képzettségi előírásainak.

Döntéshozatal

A Fejér Vármegyei Közgyűlés Fejér Vármegyei TOP Projekt Bizottsága a Fejér Vármegyei Önkormányzat Szervezeti és Működési Szabályzatáról szóló 16/2022. (XI.21.) önkormányzati rendelet 1. melléklet 9. pontja alapján – átruházott hatáskörében – figyelemmel a 2021-2027 programozási időszakban az egyes európai uniós alapokból származó támogatások felhasználásának rendjéről szóló 256/2021. (V. 18.) Korm. rendelet 117. § (4) bekezdésére – zárt ülésen, egyszerű többséggel dönt a támogatási kérelmek támogathatóságáról. A vármegyei közgyűlés tagjai az elnököt delegálják tagként, az alelnököt pedig póttagként a döntés-előkészítő bizottságba (DEB). A folyamat során a vármegyei döntés-előkészítésbe és döntéshozatalba bevont személyek titoktartási és összeférhetetlenségi nyilatkozatot tesznek.

Azon felhívások esetében, melyekre nem csak a területi szereplő vagy többségi tulajdonában lévő gazdasági társasága jogosult támogatási kérelmet benyújtani, az IH a benyújtott támogatási kérelmekről születő döntés megalapozása érdekében DEB-et hív össze, melynek a vármegyei közgyűlés által delegált személy is tagja. Egy kérelem kizárólag akkor támogatható, ha az IH és a vármegye által delegált tag is támogatja azt.

A területspecifikus kiválasztási kritériumok biztosítanak a majdani projektértékelési szempontrendszerhez elvi keretet, így elsősorban a vármegyei tervezésben érvényesített specifikumait kell, hogy tükrözzék a TOP Plusz forrásainak vármegyei felhasználása során, továbbá a vármegyei koncepcióból és területfejlesztési programból, valamint az ITP 2021-27 területi tervezési szempontból meghatározott céljainak, célterületeinek prioritizálását szükséges biztosítani.

A TOP Plusz keretében támogatható projektek – a korábbi időszakhoz hasonlóan – az Irányító Hatóság és a területi szereplők által kialakított kiválasztási szempontrendszer mentén kerülnek értékelésre. Ennek értelmében tehát az Irányító Hatóság határozza meg azokat a szakmai szempontokat, amelyek alapján a projektek meghatározott minimumot elérve teljesítik a támogathatóság szakmai színvonalát. Emellett a projektek a területi szereplők által, a vármegye szempontjából fontos kiválasztási kritériumok mentén is vizsgálatra kerülnek, így alakul ki az a projektkör, amelyek támogatásra javasolhatók.

Az Irányító Hatóság elsősorban az alábbi kritériumok mentén vizsgálja a támogatási kérelmeket:

AZ IRÁNYÍTÓ HATÓSÁG ÁLTAL TÁMASZTOTT KRITÉRIUMOK	
KRITÉRIUM MEGNEVEZÉSE	TARTALMI MAGYARÁZAT
1. ILLESZKEDÉS A TOP PLUSZ CÉLJAIHOZ	A kiválasztási kritérium a TOP Plusz valamely konkrét céljához/céljaihoz, és az abból levezetett felhívás céljaihoz való szoros illeszkedést és kapcsolódást vizsgálja.
2. SZAKMAI INDOKOLTSÁG, MEGALAPOZOTTSÁG	A kiválasztási kritérium legfőbb funkciója a beavatkozás indokoltságának vizsgálata. Ehhez a szakmai alátámasztás, indoklás és/vagy kellő kidolgozottságú helyzetelemzés, igényfelmérés értékelése szükséges. A legtöbb felhívás esetében lehetőség van a részletes projektartalom támogató döntés utáni kidolgozására, azonban a benyújtott információknak elegendőnek kell lennie ahhoz, hogy az indokoltság, szükségesség vizsgálható legyen. Vizsgálatra és ellenőrzésre kerül a projekt indikátorokhoz és egyéb szakmai mutatókhoz való hozzájárulása. A megalapozottság keretében vizsgálhatóak a felhívások egyedi, alapvető szakmai-műszaki elvárásainak való megfelelések.
3. FENNTARTHATÓSÁG, HORIZONTÁLIS SZEMPONTOK	A fenntarthatóság kiválasztás kritériumának célja, hogy a megvalósíthatóságon túl a későbbi működtetés feltételeit vizsgálja, kitérve különösen a műszaki, szakmai, társadalmi és pénzügyi dimenziókra is. A kritérium alatt kerülnek vizsgálatra az adott felhívás kapcsán releváns horizontális elvárások teljesítéséhez szükséges vállalások, nyilatkozatok. Ennek keretében a kiválasztási kritérium a fejlesztés azon aspektusát is vizsgálja, hogy az semmilyen módon ne legyen kirekesztő egyetlen társadalmi csoport számára sem.
4. KÖLTSÉGVETÉS	A kiválasztási kritérium egyrészt vizsgálja a felhívásokban meghatározott fajlagos költségeknek való megfelelést (amennyiben releváns), valamint az általános és szakmai belső arányok betartását. Továbbá ezen fő szempont alatt kerül vizsgálatra, hogy az egyes tevékenységek megfelelően kerültek-e az egyes állami támogatási kategóriák szerinti besorolásra (amennyiben releváns), ill. az egyszerűsített költségelszámolási szabályok megfelelően alkalmazásra kerültek.

Fejér vármegye a területfejlesztési koncepciójából, illetve programjából az alábbi szempontokat határozza meg, melyek mentén a támogatási kérelmek értékelésre kerülnek:

FEJÉR VÁRMEGYE ÁLTAL TÁMASZTOTT KRITÉRIUMOK	
KRITÉRIUM MEGNEVEZÉSE	TARTALMI MAGYARÁZAT
1. ILLESZKEDÉS A TERÜLETFEJLESZTÉSI KONCEPCIÓ ÉS PROGRAM CÉLJAIHOZ	A kiválasztási kritérium a területfejlesztési koncepció és program valamely konkrét céljához/céljaihoz, és az abból levezetett felhívás céljaihoz való szoros illeszkedést és kapcsolódást vizsgálja, beleértve a kiemelt térség céljait is.
2. HOZZÁJÁRULÁS A TERÜLETI FELZÁRKÓZÁSHOZ	A kiválasztási kritérium azt vizsgálja, hogy a támogatási kérelem az adott földrajzi területen belül elősegíti-e bármilyen egyensúlytalanság (gazdasági, társadalmi, környezeti) kiküszöbölését, hozzájárul-e a munkahelymegőrzéshez és munkahelyteremtéshez. A területi különbségek csökkentése kiemelt cél, amely a megye területfejlesztési dokumentumaiban is hangsúlyosan jelenik meg (pl. komplex programmal fejlesztendő járások dedikált fejlesztése, kedvezményezett járások, szabad vállalkozási zónák, kedvezményezett települések). A kiválasztási kritérium figyelembe veszi a települések népességszámát, a népességszám alakulását, a települési gazdasági erőt), a főbb foglalkoztatási mutatók értékét.
3. VÁROS – VIDÉK EGYÜTTMŰKÖDÉSÉNEK ERŐSÍTÉSE	A kiválasztási kritérium azt vizsgálja, hogy a támogatási kérelem elősegíti-e a város és vidéke közötti együttműködést.
4. REZILIENCIA FEJLESZTÉSE	A kiválasztási kritérium azt vizsgálja, hogy a támogatási kérelem elősegíti-e a szereplők rezilienciájának növelését, a váratlan események kedvezőtlen hatásainak mérséklésének képességét, elősegíti-e a klímaváltozás hatásainak enyhítését, alkalmaz-e klímasemleges megoldásokat.
5. A DIGITÁLIS ÁTÁLLÁST ELŐSEGÍTŐ PROJEKTEK	A kiválasztási kritérium azt vizsgálja, hogy a támogatási kérelem elősegíti-e a nagyobb fokú digitalizálódást, új technológiák alkalmazását.
6. KOMPLEX BERUHÁZÁSOK ELŐNYBEN RÉSZESÍTÉSE	A támogatási kérelem több települési, térségi, vármegyei szereplőt érint, kooperatív jellegű megoldások és megvalósítói összetételt mutat-e a projektjavaslat.

KIVÁLASZTÁSI KRITÉRIUMOK

TKR Kritérium megnevezése Fejér vármegye*	1.1 Klímatudatosság, éghajlatváltozáshoz való alkalmazkodás	1.2 Településfejlesztés, települési szolgáltatások				2.1 Klímabarát vármegye		3.1 Vármegyei és térségi fejlesztések (ESZA+ elemei)		3.3 Helyi és térségi közszolgáltatások (ERFA)			6.1. Helyi gazdaságfejlesztés			
	1.1.1 Klímatudatosság, éghajlatváltozáshoz való alkalmazkodás	1.2.1 Élhető települések	1.2.2 Szociális célú városrehabilitáció (ERFA)	1.2.3 Belterületi utak fejlesztése	1.2.4 Szegregált városi területekről integrált területekre költözés támogatása (PILOT)	2.1.1 Önkormányzati épületek energetikai korszerűsítése	2.1.3 Önkormányzati épületek energetikai korszerűsítése (kombinált)	3.1.2 Szociális célú városrehabilitáció	3.1.3 Helyi humán fejlesztések	3.3.1 Gyermeknevelést támogató humán infrastruktúra fejlesztése	3.3.2 Helyi egészségügyi és szociális infrastruktúra fejlesztése	3.3.3 Köznevelési infrastruktúra fejlesztése	6.1.1 Helyi gazdaságfejlesztés	6.1.2 4 és 5 számjegyű utak fejlesztése	6.1.3 Helyi és térségi turizmusfejlesztés	6.1.4 Aktív turizmus fejlesztése
1. Illeszkedés a területfejlesztési koncepció és program céljaihoz	X	X	X	X	X	X	X	X	X	X	X	X	X	X	X	X
2. Hozzájárulás a területi felzárkózáshoz	X	X	X	X	X	X	X	X	X	X	X	X	X	X	X	X
3. Város – vidék együttműködésének erősítése								X	X	X		X	X	X	X	
4. Reziliencia fejlesztése	X	X				X	X		X	X	X		X		X	X
5. A digitális átállást elősegítő projektek		X				X	X		X	X	X	X	X		X	X
6. Komplex beruházások előnyben részesítése		X	X	X	X	X	X	X	X	X	X	X	X	X	X	X

7. A FVITP 2021-2027 INDIKÁTORVÁLLALÁSAI

Prioritási tengely	Indikátor		Mértékegység	Mérőegység 2024	Forrásarányos célérték (2024)	Megye által vállalt mérőegység (2024)	Célérték 2029	Forrásarányos célérték (2029)	Megye által vállalt célérték (2029)
	Azonosító	Megnevezés							
TOP_Plusz -1	RCO26	Az éghajlatváltozáshoz való alkalmazkodás céljából épített vagy felújított zöld infrastruktúra	ha	7	0,19	0,19	70,85	1,86	1,86
TOP_Plusz -1	RCR35	Árvízvédelmi intézkedésekkel érintett lakosság	fő	0	0	0	149 838	6 160	6 160
TOP_Plusz -1	RCO58	Támogatott célzott kerékpáros infrastruktúra	km	21,34	1,16	1,16	426,88	23,07	23,07
TOP_Plusz -1	RCR64	A célzott kerékpáros infrastruktúra éves felhasználói	fő/év	0	0	0	1 890 047	102 103	102 103
TOP_Plusz -1	TPO08	A rehabilitált talaj összkiterjedése	ha	0	0	0	6,90	0	0
TOP_Plusz -1	TPO10	Kialakított új, forgalomcsillapított övezetek száma	db	7	0	0	68	4	4

Prioritási tengely	Indikátor		Mértékegység	Mérőföldkő 2024	Forrásarányos célérték (2024)	Megye által vállalt mérőföldkő (2024)	Célérték 2029	Forrásarányos célérték (2029)	Megye által vállalt célérték (2029)
	Azonosító	Megnevezés							
TOP_Plusz -1	TPO11	Fejlesztéssel érintett közösségi területek nagysága	m ²	0	0	0	79 336	4 264	4 264
TOP_Plusz -1	TPO12	Megvalósított megyei szemléletformáló és tudatosságnövelő programok száma	db	0	0	0	19	4	4
TOP_Plusz -1	TPO35	Bel- és csapadék-vízvédelmi létesítmények hossza	m	117 686	4 839	4 839	1 176 865	48 381	48 381
TOP_Plusz -1	RCO65	Az új vagy korszerűsített szociális lakások kapacitása	fő	0	0	0	829	29	29
TOP_Plusz -1	TPR09	A projekt keretében integrált területre költözők száma	fő	0	0	0	125	5	5
TOP_Plusz -1	RCO46	Átépített vagy korszerűsített közutak hossza – nem TEN-T	km	13,19	1,050	1,050	131,86	10,410	10,410
TOP_Plusz -2	RCO19	Jobb energiahatékonyságú középületek	m ²	42 085,39	1 672,64	1 672,64	420 853,85	16 726,37	16 726,37

Prioritási tengely	Indikátor		Mértékegység	Mérőföldkő 2024	Forrásarányos célérték (2024)	Megye által vállalt mérőföldkő (2024)	Célérték 2029	Forrásarányos célérték (2029)	Megye által vállalt célérték (2029)
	Azonosító	Megnevezés							
TOP_Plusz -2	RCR26	Éves primerenergia-fogyasztás	MWh/év	0	0	0	63 128	2 508,96	2 508,96
TOP_Plusz -2	RCR29	Becsült üvegházhatásúgáz-kibocsátások	CO ₂ t/év	0	0	0	36 582,11	1 453,92	1 453,92
TOP_Plusz -2	RCO22	Megújuló energiát előállító addicionális termelőkapacitás (ebből: villamos energia, hőenergia)	MW	1,94	0,08	0,08	19,40	0,78	0,78
TOP_Plusz -2	RCR31	Összes előállított megújuló energia (ebből: villamos energia, hőenergia)	MWh/év	0	0	0	21 340	848,14	848,14
TOP_Plusz -2	TPO09	Fejlesztéssel érintett fürdőök száma	db	1	1	1	11	1	1

Prioritási tengely	Indikátor		Mértékegység	Mérőföldkő 2024	Forrásarányos célérték (2024)	Megye által vállalt mérőföldkő (2024)	Célérték 2029	Forrásarányos célérték (2029)	Megye által vállalt célérték (2029)
	Azonosító	Megnevezés							
TOP_Plusz -3	TPO05	Programban résztvevő munkanélküliek száma	fő	1 766	83	181	35 320	1 660	1 813
TOP_Plusz -3	TPO06	Programban résztvevő inaktív személyek száma	fő	207	10	21	4 144	195	213
TOP_Plusz -3	TPO23	Munkaerőpiaci alkalmazkodást segítő támogatásban részesülők száma	fő	128	7	7	2 567	121	121
TOP_Plusz -3	TPO24	Foglalkoztatást elősegítő szolgáltatásokban és tevékenységekben résztvevők száma	fő	2 168	102	102	43 362	2 038	2 038

Prioritási tengely	Indikátor		Mértékegység	Mérőföldkő 2024	Forrásarányos célérték (2024)	Megye által vállalt mérőföldkő (2024)	Célérték 2029	Forrásarányos célérték (2029)	Megye által vállalt célérték (2029)
	Azonosító	Megnevezés							
TOP_Plusz -3	TPR02	Program elhagyásának időpontjában foglalkoztatásban – beleértve az önfoglalkoztatást – álló résztvevők száma	fő	0	0	0	22 258	1 046	1 142
TOP_Plusz -3	TPO13	Hátrányos helyzetűeket célzó programok száma	db	0	0	0	255	8	8
TOP_Plusz -3	TPO25	Fejlesztéssel érintett akcióterület száma	db	0	0	0	127	4	4
TOP_Plusz -3	TPR05	A programokkal elért hátrányos helyzetű személyek száma	fő	0	0	0	13 716	378	378
TOP_Plusz -3	TPR15	Program eredményként integrált területre költözők száma	fő	0	0	0	188	6	6
TOP_Plusz -3	TPO13	Hátrányos helyzetűeket célzó programok száma	db	9	1	1	901	30	30

Prioritási tengely	Indikátor		Mértékegység	Mérföldkő 2024	Forrásarányos célérték (2024)	Megye által vállalt mérföldkő (2024)	Célérték 2029	Forrásarányos célérték (2029)	Megye által vállalt célérték (2029)
	Azonosító	Megnevezés							
TOP_Plusz -3	TPO14	Egyéb, nem közösségi célú programok száma	db	3	1	1	338	12	12
TOP_Plusz -3	TPR05	A programokkal elért hátrányos helyzetű személyek száma	fő	0	0	0	1 540 056	51 278	51 278
TOP_Plusz -3	TPR10	Azon települések száma, ahol javult a foglalkoztatáshoz, oktatáshoz, egészségügyhöz, szociális és/vagy lakhatási szolgáltatásokhoz való hozzáférés	db	0	0	0	97	4	4
TOP_Plusz -3	TPO26	Fejlesztett, 0-3 éves gyermekek elhelyezését biztosító férőhelyek száma	db	359	18	18	3 591	172	172
TOP_Plusz -3	TPO27	Újonnan létrehozott, 0-3 éves gyermekek elhelyezését biztosító férőhelyek száma	db	93	5	5	932	45	45
TOP_Plusz -3	TPO28	Fejlesztett, 3-6 éves gyermekek elhelyezését biztosító férőhelyek száma	db	2 032	74	74	20 320	733	733
TOP_Plusz -3	TPO29	Újonnan létrehozott, 3-6 éves gyermekek elhelyezését biztosító férőhelyek száma	db	75	3	3	752	28	28

Prioritási tengely	Indikátor		Mértékegység	Mérőföldkő 2024	Forrásarányos célérték (2024)	Megye által vállalt mérőföldkő (2024)	Célérték 2029	Forrásarányos célérték (2029)	Megye által vállalt célérték (2029)
	Azonosító	Megnevezés							
TOP_Plusz -3	RCR70	Az új vagy korszerűsített gyermekgondozási létesítmények éves felhasználói	fő	0	0	0	4 408	175	175
TOP_Plusz -3	TPR11	Újjonnan létrehozott bölcsődei ellátással rendelkező települések száma (ahol 2020.12.31-én nem működött bölcsődei szolgáltatás)	db	0	0	0	42	3	3
TOP_Plusz -3	TPR12	Fejlesztett óvodai ellátással rendelkező települések száma	db	0	0	0	160	6	6
TOP_Plusz -3	TPO01	Fejlesztéssel érintett egészségügyi alapellátást nyújtó szolgálatok (benne: házi orvos, házi gyermekorvos, fogorvosi, védőnői szolgálat és kapcsolódó ügyeleti ellátás, iskola-egészségügyi ellátás) száma	db	56	3	3	559	22	22
TOP_Plusz -3	RCR73	Az új vagy korszerűsített egészségügyi ellátó létesítmények éves felhasználói	fő	0	0	0	4 018 502	157 634	157 634
TOP_Plusz -3	TPO02	A fejlesztés révén létrejövő, megújuló szociális alapszolgáltatások és gyermekjóléti alapellátások száma	db	26	1	1	255	9	9

Prioritási tengely	Indikátor		Mértékegység	Mérőföldkő 2024	Forrásarányos célérték (2024)	Megye által vállalt mérőföldkő (2024)	Célérték 2029	Forrásarányos célérték (2029)	Megye által vállalt célérték (2029)
	Azonosító	Megnevezés							
TOP_Plusz -3	TPR13	Fejlesztett egészségügyi szolgáltatásokkal rendelkező települések száma	db	0	0	0	185	8	8
TOP_Plusz -3	TPR14	Újjonnan létrehozott vagy férőhelybővítéssel érintett szociális alapszolgáltatásokkal és gyermekjóléti alapellátásokkal rendelkező települések száma	db	0	0	0	32	2	2
TOP_Plusz -3	RCO67	Az új vagy korszerűsített oktatási létesítmények osztálytermi kapacitása	db	0	0	0	26 086	738	738
TOP_Plusz -3	TPO30	Korszerűsített köznevelési intézmények száma	db	0	0	0	248	8	8
TOP_Plusz -3	TPO31	Korszerűsített kollégiumok száma	db	0	0	0	6	1	0
TOP_Plusz -3	RCR71	Az új vagy korszerűsített oktatási létesítmények éves felhasználói	db	0	0	0	18 782	532	532
TOP_Plusz -6	RCO04	Nem pénzügyi támogatásban részesített vállalkozások	db	117	4	4	1 179	37	37

Prioritási tengely	Indikátor		Mértékegység	Mérőföldkő 2024	Forrásarányos célérték (2024)	Megye által vállalt mérőföldkő (2024)	Célérték 2029	Forrásarányos célérték (2029)	Megye által vállalt célérték (2029)
	Azonosító	Megnevezés							
TOP_Plusz -6	TPO07	Támogatásban részesülő önkormányzati tulajdonú vállalkozások száma	db	12	1	1	120	4	4
TOP_Plusz -6	TPO32	Közétkeztetési fejlesztések száma	db	0	0	0	83	3	3
TOP_Plusz -6	RCO46	Átépített vagy korszerűsített közutak hossza – nem TEN-T	km	26,97	0,4	0,4	269,75	3,96	7,27
TOP_Plusz -6	RCO77	Támogatott kulturális és turisztikai helyszínek száma	db	27	2	2	216	9	9
TOP_Plusz -6	TPO09	Fejlesztéssel érintett fürdők száma	db	1	1	0	11	1	0
TOP_Plusz -6	TPO34	Turisztikai fejlesztéssel érintett nemzeti parkok, geoparkok, natúrparkok száma	db	0	0	0	3	1	0

Prioritási tengely	Indikátor		Mértékegység	Mérőföldkő 2024	Forrásarányos célérték (2024)	Megye által vállalt mérőföldkő (2024)	Célérték 2029	Forrásarányos célérték (2029)	Megye által vállalt célérték (2029)
	Azonosító	Megnevezés							
TOP_Plusz -6	RCO77	Támogatott kulturális és turisztikai helyszínek száma	db	0	0	0	162	7	7
TOP_Plusz -6	TPO34	Turisztikai fejlesztéssel érintett nemzeti parkok, geoparkok, natúrparkok száma	db	0	0	0	5	1	0

8. Az FVITP 2021-2027 ÜTEMEZÉSE

ÜTEMEZÉS	
Vármegye neve:	Fejér
Vármegye forráskerete (forint) (B5=C33=AF33):	7322000000

Prioritás	Felhívások	Felhívásra eső összeg (forint)	2021				2022				2023				2024				2025				2026				2027				Összes forrás (forint) (C=AF)				
			1.né	2.né	3.né	4.né	1.né	2.né	3.né	4.né	1.né	2.né	3.né	4.né	1.né	2.né	3.né	4.né	1.né	2.né	3.né	4.né	1.né	2.né	3.né	4.né	1.né	2.né	3.né	4.né					
1. PRIORITÁS: ÉLHETŐ VÁRMEGYE	1.1.1 Klímatudatosság, éghajlatváltozáshoz való alkalmazkodás	500 000 000												0,500																					500 000 000
	1.2.1 Élhető települések	12 570 950 000				9,989								2,582																					12 570 950 000
	1.2.2 Szociális célú városrehabilitáció (ERFA)	311 000 000												0,311																					311 000 000
	1.2.3 Belterületi utak fejlesztése	7 292 534 356								2,641				4,651																					7 292 534 356
	1.2.4 Szegregált városi területekről integrált területekre költözés támogatása (PILOT)	0																0,000																	0
	1.3.1 Fenntartható városfejlesztési stratégiák támogatása	640 000 000				0,640																													640 000 000
	1.3.2 Fenntartható városfejlesztés	4 560 887 000												4,561																					4 560 887 000
2. PRIORITÁS: KLÍMABARÁT VÁRMEGYE	2.1.1 Önkormányzati épületek energetikai korszerűsítése	5 383 834 356				3,566								1,818																					5 383 834 356
	2.1.2 Fenntartható energiahatékonyság	1 706 000 000												1,706																					1 706 000 000
	2.1.3 Önkormányzati épületek energetikai korszerűsítése (kombinált)	84 000 000												0,084																					84 000 000
	2.1.4 Fenntartható energiahatékonyság (kombinált)	1 098 000 000												1,098																					1 098 000 000
3. PRIORITÁS: GONDOSKODÓ VÁRMEGYE	3.1.1 Megyei foglalkoztatási-gazdaságfejlesztési együttműködések	3 301 000 000				3,301																													3 301 000 000
	3.1.2 Szociális célú városrehabilitáció (ESZA+)	410 500 000												0,411																					410 500 000
	3.1.3 Helyi humán fejlesztések	2 420 500 000												2,421																					2 420 500 000
	3.2.1 Fenntartható humán fejlesztések	2 724 000 000												2,724																					2 724 000 000
	3.3.1 Gyermeknevelést támogató humán infrastruktúra fejlesztése	2 881 000 000				2,573								0,308																					2 881 000 000
	3.3.2 Helyi egészségügyi és szociális infrastruktúra fejlesztése	2 327 000 000								1,898				0,429																					2 327 000 000
	3.3.3 Köznevelési infrastruktúra fejlesztése	2 265 000 000												2,265																					2 265 000 000
	3.4.1 Fenntartható humán infrastruktúra	5 143 000 000												2,186	2,957																				5 143 000 000
6. PRIORITÁS: VERSENYKÉPES VÁRMEGYE	6.1.1 Helyi gazdaságfejlesztés	2 374 350 000								2,350				0,024																					2 374 350 000
	6.1.2 4 és 5 számjegyű utak fejlesztése	2 275 500 000												2,276																					2 275 500 000
	6.1.3 Helyi és térségi turizmusfejlesztés	3 757 000 000								3,757																									3 757 000 000
	6.1.4 Aktív turizmus fejlesztése	2 430 331 288												2,430																					2 430 331 288
	6.2.1 Fenntartható versenyképes városfejlesztés	6 763 613 000												6,764																					6 763 613 000
Összesen	73 220 000 000	0,000	0,000	0,000	20,069	1,898	8,748	0,000	0,000	0,000	9,157	30,944	2,404	0,000	0,000	0,000	0,000	0,000	0,000	0,000	0,000	0,000	0,000	0,000	0,000	0,000	0,000	0,000	0,000	0,000	0,000	0,000	0,000	73,220	

9. Az FVITP 2021-2027 MONITORINGJA

A félidei záró szintézishez kapcsolódó módszertan és melléklet a későbbiekben kerül kidolgozásra.

10. MELLÉKLET

FEJÉR VÁRMEGYE TELEPÜLÉSEINEK BESOROLÁSA FORRÁSFELHASZNÁLÁSI MÓDOK SZERINT

Település	Járás	Forrásfelhasználási mód
Székesfehérvár	Székesfehérvári	Fenntartható városfejlesztés
Dunaújváros	Dunaújvárosi	Fenntartható városfejlesztés
Mór	Móri	Fenntartható városfejlesztés
Gárdony	Gárdonyi	Fenntartható városfejlesztés
Bicske	Bicskei	Vármegye által kijelölt (nem FVS) városok fejlesztése
Enying	Enyingi	Vármegye által kijelölt (nem FVS) városok fejlesztése
Sárbogárd	Sárbogárdi	Vármegye által kijelölt (nem FVS) városok fejlesztése
Martonvásár	Martonvásári	Vármegye által kijelölt (nem FVS) városok fejlesztése
Aba	Székesfehérvári	Fenntartható vidékfejlesztés

Adony	Dunaújvárosi	Fenntartható vidékfejlesztés
Alcsútdoboz	Bicskei	Fenntartható vidékfejlesztés
Bakonycsernye	Móri	Fenntartható vidékfejlesztés
Bakonykúti	Székesfehérvári	Fenntartható vidékfejlesztés
Balinka	Móri	Fenntartható vidékfejlesztés
Baracs	Dunaújvárosi	Fenntartható vidékfejlesztés
Baracska	Martonvásári	Fenntartható vidékfejlesztés
Beloianisz	Dunaújvárosi	Fenntartható vidékfejlesztés
Besnyő	Dunaújvárosi	Fenntartható vidékfejlesztés
Bodajk	Móri	Fenntartható vidékfejlesztés
Bodmér	Bicskei	Fenntartható vidékfejlesztés
Csabdi	Bicskei	Fenntartható vidékfejlesztés
Csákberény	Móri	Fenntartható vidékfejlesztés
Csákvár	Bicskei	Fenntartható vidékfejlesztés
Csókakő	Móri	Fenntartható vidékfejlesztés
Csór	Székesfehérvári	Fenntartható vidékfejlesztés
Csősz	Székesfehérvári	Fenntartható vidékfejlesztés
Ercsi	Martonvásári	Fenntartható vidékfejlesztés
Etyek	Bicskei	Fenntartható vidékfejlesztés
Fehérvárcsurgó	Móri	Fenntartható vidékfejlesztés

Felcsút	Bicskei	Fenntartható vidékfejlesztés
Füle	Székesfehérvári	Fenntartható vidékfejlesztés
Gánt	Bicskei	Fenntartható vidékfejlesztés
Gyúró	Martonvásári	Fenntartható vidékfejlesztés
Iszkaszentgyörgy	Székesfehérvári	Fenntartható vidékfejlesztés
Isztimér	Móri	Fenntartható vidékfejlesztés
Ivánca	Dunaújvárosi	Fenntartható vidékfejlesztés
Jenő	Székesfehérvári	Fenntartható vidékfejlesztés
Kajászó	Martonvásári	Fenntartható vidékfejlesztés
Káloz	Székesfehérvári	Fenntartható vidékfejlesztés
Kápolnásnyék	Gárdonyi	Fenntartható vidékfejlesztés
Kincsesbánya	Móri	Fenntartható vidékfejlesztés
Kisapostag	Dunaújvárosi	Fenntartható vidékfejlesztés
Kőszárhegy	Székesfehérvári	Fenntartható vidékfejlesztés
Kulcs	Dunaújvárosi	Fenntartható vidékfejlesztés
Lovasberény	Székesfehérvári	Fenntartható vidékfejlesztés
Magyaralmás	Móri	Fenntartható vidékfejlesztés
Mány	Bicskei	Fenntartható vidékfejlesztés
Mezőfalva	Dunaújvárosi	Fenntartható vidékfejlesztés
Moha	Székesfehérvári	Fenntartható vidékfejlesztés

Nadap	Gárdonyi	Fenntartható vidékfejlesztés
Nádasdladány	Székesfehérvári	Fenntartható vidékfejlesztés
Nagyveleg	Móri	Fenntartható vidékfejlesztés
Nagyvenyim	Dunaújvárosi	Fenntartható vidékfejlesztés
Óbarok	Bicskei	Fenntartható vidékfejlesztés
Pákozd	Gárdonyi	Fenntartható vidékfejlesztés
Pátka	Székesfehérvári	Fenntartható vidékfejlesztés
Pázmánd	Gárdonyi	Fenntartható vidékfejlesztés
Perkáta	Dunaújvárosi	Fenntartható vidékfejlesztés
Polgárdi	Székesfehérvári	Fenntartható vidékfejlesztés
Pusztaszabolcs	Dunaújvárosi	Fenntartható vidékfejlesztés
Pusztavám	Móri	Fenntartható vidékfejlesztés
Rácalmás	Dunaújvárosi	Fenntartható vidékfejlesztés
Ráckeresztúr	Martonvásári	Fenntartható vidékfejlesztés
Sárkeresztes	Székesfehérvári	Fenntartható vidékfejlesztés
Sárkeszi	Székesfehérvári	Fenntartható vidékfejlesztés
Sárosd	Székesfehérvári	Fenntartható vidékfejlesztés
Sárszentmihály	Székesfehérvári	Fenntartható vidékfejlesztés
Seregélyes	Székesfehérvári	Fenntartható vidékfejlesztés
Soponya	Székesfehérvári	Fenntartható vidékfejlesztés

Söréd	Móri	Fenntartható vidékfejlesztés
Sukoró	Gárdonyi	Fenntartható vidékfejlesztés
Szabadbattyán	Székesfehérvári	Fenntartható vidékfejlesztés
Szabadegyháza	Gárdonyi	Fenntartható vidékfejlesztés
Szár	Bicskei	Fenntartható vidékfejlesztés
Tabajd	Bicskei	Fenntartható vidékfejlesztés
Tác	Székesfehérvári	Fenntartható vidékfejlesztés
Tordas	Martonvásári	Fenntartható vidékfejlesztés
Újbarok	Bicskei	Fenntartható vidékfejlesztés
Úrhida	Székesfehérvári	Fenntartható vidékfejlesztés
Vál	Martonvásári	Fenntartható vidékfejlesztés
Velence	Gárdonyi	Fenntartható vidékfejlesztés
Vereb	Gárdonyi	Fenntartható vidékfejlesztés
Vértesacsa	Bicskei	Fenntartható vidékfejlesztés
Vértesboglár	Bicskei	Fenntartható vidékfejlesztés
Zámoly	Székesfehérvári	Fenntartható vidékfejlesztés
Zichyújfalu	Gárdonyi	Fenntartható vidékfejlesztés
Alap	Sárbogárdi	Mezőföld Program
Alsószentiván	Sárbogárdi	Mezőföld Program
Cece	Sárbogárdi	Mezőföld Program

Daruszentmiklós	Dunaújvárosi	Mezőföld Program
Dég	Enyingi	Mezőföld Program
Előszállás	Dunaújvárosi	Mezőföld Program
Hantos	Sárbogárdi	Mezőföld Program
Igar	Sárbogárdi	Mezőföld Program
Kisláng	Enyingi	Mezőföld Program
Lajoskomárom	Enyingi	Mezőföld Program
Lepsény	Enyingi	Mezőföld Program
Mátyásdomb	Enyingi	Mezőföld Program
Mezőkomárom	Enyingi	Mezőföld Program
Mezőszentgyörgy	Enyingi	Mezőföld Program
Mezőszilas	Sárbogárdi	Mezőföld Program
Nagykarácsony	Dunaújvárosi	Mezőföld Program
Nagylók	Sárbogárdi	Mezőföld Program
Sáregres	Sárbogárdi	Mezőföld Program
Sárkeresztúr	Sárbogárdi	Mezőföld Program
Sárszentágota	Sárbogárdi	Mezőföld Program
Szabadhídvég	Enyingi	Mezőföld Program
Vajta	Sárbogárdi	Mezőföld Program